

***Орієнтовні програмні вимоги
та рекомендованій
навчально - педагогічний репертуар наскрізної освітньої програми
початкової мистецької освіти з напрямку
«Естрадний сольний спів»***

Підрівні: «елементарний»
«базовий (середній)» та
«поглиблений (професійно орієнтований)»

Орієнтовні програмні вимоги та рекомендований навчально - педагогічний репертуар наскрізної освітньої програми початкової мистецької освіти з дисципліни «Естрадний сольний спів». Львів, 2021.

Укладачі:

Багрій Наталія – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист естрадного співу Львівської дитячої музичної школи № 2

Леськів Ірина - спеціаліст вищої категорії, старший викладач вокального – хорового відділу Дитячої школи мистецтв №5, м. Львова.

Рецензенти:

Медвідь Мілена Любомирівна – директор методичного кабінету навчальних закладів мистецтва і культури при департаменті з питань культури, національностей та релігій ЛОДА.

Зміст

Від упорядників

Вступ

- 1.1. Мета та завдання орієнтованої навчальної програми з навчальної дисципліни **«Естрадний сольний спів».**
- 1.2. Особливості організації навчально-виховного процесу.
- 1.3. Форми та засоби контролю навчальних досягнень. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.
- 1.4. Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу у класі естрадного вокалу

- 2.0. Орієнтовні програмні вимоги та рекомендований навчально - педагогічний репертуар наскрізної освітньої програми початкової мистецької освіти з напрямку **«Естрадний сольний спів». Елементарний підрівень.**
  - 2.1. Методичні рекомендації.
  - 2.2. Рекомендовані підсумкові заходи
  - 2.3. Орієнтовні річні вимоги. Рекомендований репертуарний список:
    - 1 клас
    - 2 клас
    - 3 клас
    - 4 клас

- 3.0. Орієнтовні програмні вимоги та рекомендований навчально - педагогічний репертуар наскрізної освітньої програми початкової мистецької освіти з напрямку «Естрадний сольний спів». Базовий підрівень.
  - 3.1. Методичні рекомендації.
  - 3.2. Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи
  - 3.3. Підбір репертуару
  - 3.4. Орієнтований план підсумкових контрольних заходів

  - 3.5. Орієнтовні річні вимоги. Рекомендований репертуар:
    - 1 клас
    - 2 клас
    - 3 клас
    - 4 клас
    - 5 клас

- 4.0. Орієнтовні програмні вимоги та рекомендований навчально - педагогічний репертуар наскрізної освітньої програми початкової мистецької освіти з напрямку **«Естрадний сольний спів». Поглиблений підрівень.**
  - 4.1. Методичні рекомендації.
  - 4.2. Орієнтований план підсумкових контрольних заходів
  - 4.3. Орієнтовні річні вимоги.
    - 1 клас
    - 2 клас

- 3 клас

4.4. Рекомендований репертуар

Орієнтовна вокально-музична термінологія

Список літератури

Від упорядників:

В останні десятиліття у світовій культурі спостерігається збільшення інтересу суспільства до естради і естрадного виконавства. Власне саме двадцяте століття називають «**століттям естради**». Естрада (від фр. *estrade* – платформа) - це різновид сценічного мистецтва малих форм, переважно популярно – розважального напрямку, яке синтезує у собі спів, інструментальне виконавство, танець, розмовний жанр, театральне та циркове мистецтво. Щоб приготувати естрадний номер потрібно задіяти працю багатьох людей. Це і поети, і композитори, і аранжувальники, музиканти - інструменталісти, танцювальна група, звукорежисери чи художники по світлу та оператори, костюмери, стилісти і техніки, і, звичайно ж, самі артисти – виконавці, які безпосередньо спілкуються з глядачем. Від їх артистичного таланту і майстерності найбільше залежить успіх усіх учасників цього складного процесу. Відкритість (постійний і безпосередній діалог виконавця з глядачем), легкість та доступність музики (яка в переважній більшості не потребує попередньої підготовки публіки), поєднання різноманітних жанрів і видів мистецтв, лаконічність, імпровізаційність, мобільність та індивідуальність гурту чи артиста (пошук власної манери виконання, власного стилю, образу) - всі ці якості стали передумовою та запорукою популярності цього жанру мистецтва. Музичні стилі, жанри і напрямки естрадної музики активно входять в життя всіх без винятку поколінь, національностей та прошарків суспільства. Адже у всій їх різноманітності кожен може знайти щось для себе. Місцем проведення концертів чи вистав є не лише зали оперних театрів чи філармоній, але і стадіони чи монументальні пам'ятки архітектури, в яких можна зібрати десятки тисяч глядачів, а також міські площі, вулиці, камерні майданчики кав'ярень чи музичних салонів. А завдяки сучасній техніці аудіо- і відеозапису, завдяки радіо і телебаченню (а тепер і інтернету), спілкування з музикою стало можливим в любых умовах і в любий час. Це також вагома причина популярності.

Естрадний спів, як вид вокального мистецтва, сформувався, як синтез народного та академічного співу. Незважаючи на певні відмінності з академічним вокалом, все таки естрадний спів базується на тих самих фізіологічних принципах в роботі голосового апарату. Основні властивості, характерні для цієї манери співу: близькість до мовної фонетики (звідси визначення «співаємо, як розмовляємо»); щільне, насичене звучання в грудному регістрі, відсутність вираженого «прикриття верхів», і завдяки використанню звукопідсилювальної апаратури, можливість показу широкої гами динамічних та емоційних відтінків.

Розмаїття музичних стилів в естрадній музиці спонукає до пошуків різних вокальних барв та впливає на виникнення різноманітних голосових ефектів, так званих «вокальних технік». Велику увагу цьому явищу приділяють зарубіжні педагоги, які у своїх методичних розробках ретельно досліджують механізми кожної з них вже не одне десятиліття. Досліджують і описують - що важливо для ефективного їх опанування. Йдеться про відомі нам такі звукові ефекти як: розщеплення або деформація (*distortion*), хрип (*rattle*), гарчання (*growl*), вокальний злам (*vocal breaks*), голос із придихом (*air added to the voice*), вереск/крик (*screams*), тванг (*twang*), клацання та сиплість (*hoarse attacks and creaks*), вібрато (*vibrato*), технічне прикрашення, мелізми (*ornamentation technique* (*rapid run of notes*)). Також, переглядається питання щодо кількості голосових регістрів, яке до традиційної вокальної школи (грудний, змішаний (мікст) та головний) додає ще два регістри: дуже низький - *суб-регистр* і високий – *свистковий*.

Завдяки яскравим, видовищним популярним шоу (таким, як «Голос країни», «Х-фактор», «Євробачення», «Маска» та ін.), які центральне телебачення демонструє широкому колу глядачів, цим видом мистецтва цікавляться все більше дітей та підлітків. Серед нашого молодого покоління співаків все більше отримують популярності такі от вокальні техніки та прийоми, нав'язані західно-європейськими та американськими естрадними традиціями. Молодь часто опановує їх самостійно, без контролю педагога, ризикуючи здоров'ям свого голосового апарату. Адже при неправильному розумінні та використанні певних прийомів можна завдати непоправної шкоди. Стало очевидним, що естрадним співом потрібно займатися з раннього віку, під наглядом досвідченого педагога. Отже виникла потреба у професійній вокальній підготовці. Як відповідь на запит суспільства виникає багато приватних вокальних гуртків, студій, навіть музичних академій. У музичних школах, у школах мистецтв почали відкриватися естрадні та естрадно – джазові відділи, навіть цілі естрадно – джазові школи і школи естрадного мистецтва. І, як наслідок цього, стала гостра необхідність в розробці програм і методик з естрадним напрямком, для систематизації та організації навчального процесу. На що і орієнтована дана програма. В результаті синтезу національних співочих традицій та сучасних вокальних технік неодмінно буде якісне зростання естрадного вокального виконавства.

Вступ

Орієнтована програма з навчальної дисципліни «**Естрадний сольний спів**» розроблена з частковим урахуванням вимог до обсягу та результатів навчання, передбачених Типовими освітніми програмами початкової мистецької освіти з музичного мистецтва (наказ Міністерства культури України від 24.04.2019р.

№352), містить загальний нормативний зміст, обсяг та нормативні результати навчання у класі естрадного вокалу, а також окреслює рекомендовані підходи до планування й організації освітнього процесу.

Дана навчальна програма орієнтована на здобуття базових навичок вокалу в мистецьких школах (музичних школах, музичних відділеннях шкіл мистецтв), а також може бути використана іншими суб'єктами освітньої діяльності, які реалізують програми позашкільної освіти за мистецьким напрямом.

У програмі визначено мету, завдання та принципи навчання, форми і засоби поточного та підсумкового контролю, рекомендації щодо їх проведення, критерії оцінювання рівня досягнень результатів навчання учнів з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, подається перелік рекомендованого репертуару тощо.

Опанування нормативного змісту типової навчальної програми забезпечить учням можливість застосовувати, набуті в процесі навчання компетентності, для творчої самореалізації в повсякденному житті, а також продовжувати навчання на наступному підрівні початкової мистецької освіти загально-мистецького або початкового професійного спрямування за вибраним фахом.

Нормативний термін навчання за даною навчальною програмою становить 11 - 12 років для учнів, які розпочали навчання в 6 -7 років. Для учнів, які розпочинають навчання за програмою в старшому віці, нормативний термін навчання може бути скорочений на 1-2 роки. У цьому випадку навчальний матеріал, передбачений програмою на неохоплений період, ущільнюється викладачем шляхом відведення на вивчення матеріалу меншої кількості годин, що відображається в індивідуальному журналі учня.

Нормативний зміст навчання за програмою базується на традиціях і сучасних досягненнях української, західноєвропейської та інших зарубіжних вокальних шкіл та методик і враховує актуальні потреби особистості у творчому самовираженні, формуванні образного мислення та емоційно-естетичного досвіду, набутті практичних навичок.

Дана навчальна програма може бути основою для розроблення викладачем власної робочої навчальної програми з навчальної дисципліни «**Естрадний сольний спів**», адаптовану під місцеві умови і потреби учня/учениці.

Слід зазначити, що дана програма є **орієнтованою**. Адже відповідно до вимог частини 7 статті 21 Закону України «Про освіту» мистецька школа може:

- реалізовувати своє право на розроблення власних освітніх програм, у тому числі наскрізних,
- або використовувати типові освітні програми, що затверджуються Мінкультури.

Відповідно до статті 16 Закону України «Про позашкільну освіту»:

Освітня програма (далі ОП) – це комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих мистецькою школою для досягнення учнями результатів навчання (набуття компетентностей).

ОП містить:

- вимоги до учнів, які можуть розпочати навчання за цією програмою;
- перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність;
- загальний обсяг навчального навантаження;
- очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- технічні вимоги для організації навчального процесу у класі естрадного вокалу.

При розробці власної **ОП** слід враховувати особливості соціально-економічного розвитку регіону, інтереси та можливості учнів тощо.

ОП схвалюється педагогічною радою мистецької школи та затверджується керівником школи. На її основі мистецька школа складає та затверджує річний план роботи та навчальний план закладу.

Послідовність засвоєння тих чи інших вокальних компетентностей визначається лише рівнем здібностей та підготовки учня, а також часу, який необхідно затратити для вирішення професійних задач. Адже викладачу доволі часто доводиться відходити від традиційних і обов'язкових педагогічних прийомів, враховуючи індивідуальні особливості того, хто навчається. Також принцип індивідуального підходу у навчанні важливий для виявлення та розвитку індивідуальної виконавської манери.

1.1. Мета та завдання орієнтованої навчальної програми.

Програма орієнтована на формування в учнів базових навичок естрадного співу, розвиток музично-естетичної культури, прищеплення інтересу до вокального виконавства та мистецтва, мотивації до подальшого навчання.

Мета програми – узагальнення та систематизація нормативного змісту навчальної дисципліни «**Естрадний сольний спів**» у логічній послідовності та окреслення нормативних результатів навчання, досягнення яких забезпечить при бажанні учням можливість подальшого навчання на наступному підрівні початкової мистецької освіти.

Відповідно до мети визначено завдання:

- набуття навичок вільного звукоутворення та звуковедення, якісного тембрального забарвлення голосу, розширення співацького діапазону;
- розвиток співацького дихання;
- розвиток вокального слуху;
- розвиток музичного мислення та відчуття метроритму;
- знайомство з музичною грамотою, музичною та вокальною термінологією;

- формування відчуття взаємодії вокальної партії та супроводу у створенні художнього образу;
- знайомство з будовою вокального апарату та специфікою звукоутворення;
- розвиток музичного художньо-естетичного смаку через знайомство з кращими зразками національного та зарубіжного мистецтва;
- розвиток уміння аналізувати музичний твір за стильовою належністю до українського чи зарубіжного професійного музичного мистецтва.
- розвиток навичок роботи з концертмейстером, фонограмою, мікрофоном, звукопідсилювальною апаратурою, навичок сценічного руху та естетичного сценічного вигляду;
- набуття навичок публічних виступів.

Отже, у класі вокалу учень не лише вчиться співати, а отримує загальні знання з музичного мистецтва. Отримує музичний, сценічний та емоційний досвід. Набуття умінь відбувається комплексно і послідовно впродовж усього терміну навчання.

Викладач повинен виробити в учня потребу у вокальному виконанні на високому художньому рівні.

Таке бачення курсу відповідає призначенню початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу (школи естетичного виховання), як позашкільного закладу освіти, в якому має здійснюватись загальний естетичний розвиток особистості дитини та виявлення найбільш обдарованих учнів з подальшою підготовкою їх до вибору мистецької професії.

1.2. Особливості організації навчально-виховного процесу

Початкова мистецька освіта – перший рівень спеціалізованої мистецької освіти, яка здобувається на першому - третьому рівнях Національної рамки кваліфікацій та може здобуватися паралельно з трьома рівнями повної загальної середньої освіти.

Початкова мистецька освіта спрямована на здобуття особою спеціальних здібностей, естетичного досвіду і ціннісних орієнтацій у процесі активної мистецької діяльності, а також професійних компетентностей початкового рівня в обраному виді мистецтва та на художньо-творчу самореалізацію. Початкова мистецька освіта поділяється на такі підрівні:

- **елементарний**, стандартною тривалістю 3-4 роки, що завершується з паралельним здобуттям початкової загальної середньої освіти;
- **базовий (середній)**, стандартною тривалістю 4-5 років, що завершується з паралельним здобуттям базової загальної середньої освіти;
- **поглиблений**, стандартною тривалістю 2-3 роки, що завершується з паралельним здобуттям повної загальної середньої освіти.

Базовий (середній) підрівень початкової мистецької освіти може мати два спрямування:

- *загальне мистецьке спрямування*, метою якого є формування теоретичних і практичних (у тому числі виконавських) компетентностей для соціалізації та самореалізації здобувача в обраному виді мистецтва;
- *початкове професійне спрямування* – формування поглиблених теоретичних і практичних (у тому числі виконавських) компетентностей, необхідних для продовження здобуття фахової передвищої або вищої мистецької освіти.

Освітній процес у межах робочої навчальної програми здійснюється у формі індивідуальних занять, заходів поточного та підсумкового контролю (технічних заліків, академічних концертів, контрольних уроків, публічних виступів, перевідних та випускних іспитів тощо...) Основною формою навчально-виховної роботи є індивідуальний урок.

Дана програма розрахована на середній рівень контингенту учнів. Вибір форм і методів навчання викладач визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, адже він має право на академічну свободу (свободу викладання, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають програмі).

За програмою передбачається проведення занять двічі на тиждень (по одній академічній годині).

Урок сольного співу необхідно розглядати не тільки, як процес формування певних співацьких навичок та вмій, але й, як урок мистецтва, на якому учень аналізує та вивчає як у вокальних творах зображуються та передаються різні емоційні стани людини, описи різних життєвих ситуацій, описи природи. Вчиться їх передавати за допомогою вокальних засобів. Працює над вимовлянням слів, дикцією, що допомагає донести до глядача зміст твору. Розпізнає жанри вокальної музики за їх образно-емоційним змістом, за стилями. Має уявлення щодо побудови голосового апарату, пояснює на елементарному рівні особливості співацького звукоутворення, використовує елементарну музичну та вокальну термінологію. А головне, виявляє бажання займатися співом. Не варто штучно прискорювати розвиток голосового діапазону учня, оскільки «рівність» звучання та повноцінне темброве забарвлення у кожному регістрі – це одне із основних завдань педагога.

Підсумовуючи вище сказане, слід зазначити, що в процесі навчання вчитель повинен допомогти учню:

- підвищити музичну та вокальну культуру;
- засвоїти низку вокальних та музично - теоретичних знань;

- оволодіти комплексом вокально-технічних навичок, а саме навичками: співацької постави, співацького дихання, атаки звуку, опори та високої позиції;
- оволодіти роботою резонаторів, засвоїти реєстровий механізм співу; співацької артикуляції та дикції (формування та вирівнювання голосних, вимови та інтонування приголосних);
- велику увагу приділяти розвитку мелодійного і гармонічного слуху учня та вдосконалення його музичної пам'яті;
- виходячи зі здібностей учня розвивати вміння імпровізації в середині музичної теми, використовуючи звуковисотні імпровізації;
- оволодіти вокально - артистичними навичками; навичками сценічного руху, жестикуляції та акторської майстерності;

Навчити з особливою обережністю відноситися до свого голосу, діяти за принципом: «не нашкодь»; навчити елементарним навикам вокальної гігієни.

1.3. Форми та засоби контролю навчальних досягнень. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.

Контроль за успішністю навчального процесу здійснюється на основі систематичного відстеження їхнього індивідуального розвитку в процесі навчання. І щоб моніторити ефективність обраних форм та методів навчання щодо даного учня та рівня навчальних досягнень, здійснюються заходи поточного та підсумкового оцінювання.

Поточне оцінювання здійснюється викладачем самостійно в класному порядку під час уроків. Оцінюється проведена учнем робота на уроці, виконання домашнього завдання, аналіз помилок, методи їх усунення. Формами поточного контролю можуть також бути контрольні уроки, прослуховування, заліки (у тому числі і технічні), а також і публічні виступи протягом навчального року (концерти класу, відділу, школи, фестивалі і ін.)

Підсумковий річний контроль здійснюється після завершення кожного року навчання у формі річного **контрольного заходу**. Під час підсумкового контролю оцінюються всі компоненти освітнього процесу:

- володіння належним рівнем виконавської техніки;
- відтворення характеру та художнього образу виконуваного твору, майстерність виконання на рівні свого віку із врахуванням індивідуальних здібностей та можливостей учня;
- вміння реалізувати музично – виконавські навички, набуті в класі, під час концертного виступу.

Наприкінці кожного з підрівнів («елементарного», «базового» та «поглибленого») проводиться **підсумковий контроль за результатами опанування навчальної програми** у формі **комплексного іспиту**, (що поєднує оцінювання результатів вивчення спеціальних дисциплін, наприклад, «Сольфеджіо» чи «Музична література» тощо.) та **іспиту** з навчального предмету «**Естрадний сольний спів**» у формі академконцерту, прослуховування чи публічного виступу.

Наприкінці кожного підрівня, за результатами підсумкового оцінювання, (передбачених власною освітньою програмою мистецької школи), учню/учениці видається свідоцтво про закінчення.

Навчальні досягнення учнів **елементарного** підрівня підлягають вербальному оцінюванню. Пропонується така система з чотирьох рівнів:

- «**має значні успіхи**» - високий рівень;
- «**демонструє помітний прогрес**» - достатній рівень;
- «**досягає результату за допомогою викладача**» - середній рівень;
- «**ще потребує уваги і допомоги**» - початковий рівень.

На **базовому** та **поглибленому** підрівнях досягнення учнів оцінюються, як вербально, так і в балах за 12-ти бальною шкалою:

- **10 -12 балів** – високий рівень;
- **7 - 9 балів** – достатній рівень;
- **4 - 6 балів** – середній рівень;
- **1 - 3 бали** – початковий рівень.

Рекомендується вести **Табель успішності** (який можна розробити самостійно). Заповнювати його кожного семестру чи в кінці року. Оцінювання на завершальному році опанування навчальної програми передбачає зіставлення досягнень учня/-ці з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

1.4. Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу у класі естрадного вокалу

Для цікавого та результативного проведення занять класи мають бути забезпечені необхідними матеріально - технічними засобами:

- музичним інструментом (фортепіано чи синтезатор);
- нотним матеріалом;
- аудіо і відео системами для відтворення музичного матеріалу (це може бути ноутбук чи планшет) з колонкою, медіа програвач для аудіо записів;
- мікрофон та стійка для нього;
- інтерактивною дошкою;
- необхідним меблевим набором: столом для вчителя, стільцями, шафами для зберігання нотної літератури, документів і ін.),
- стенди для наочної літератури;
- один два комплекти шумових інструментів;

- пюпітри для нот;

тощо.

- Приміщення для уроків має відповідати санітарно-гігієнічним вимогам. Має бути просторим, добре освітленим та легко провітрюваним. Яскравим та затишним.

Цей перелік може бути доповнений залежно від потреб та можливостей мистецької школи.

2.0. Орієнтовні програмні вимоги та рекомендований навчально - педагогічний репертуар наскрізної освітньої програми початкової мистецької освіти з напрямку «Естрадний сольний спів».

Елементарний підрівень

Розпочати навчання за освітньою програмою може дитина, яка при вступі демонструє виконання пісні (на власний вибір), повторює за екзаменатором нескладний ритм та мелодію.

Рекомендований вік здобувача для початку навчання за програмою – 6 -7 років. Тривалість опанування освітньої програми для здобувачів, які розпочали навчання в 6 років, становить 4 роки, для тих хто розпочав у 7р. – 3 роки.

2.1. Методичні рекомендації

У дітей молодшого шкільного віку (6-9 років) сила голосу невелика, голосовий апарат може працювати як у фальцетному, так і у грудному режимі. Діапазон рідко виходить за межі октави.

На початковому етапі потрібно дуже обережно проводити заняття. Брати вправи на невелику кількість звуків. Робити часті відпочинки. Урок проводити у формі гри. Репертуар підбирати відповідний до віку.

У *1-му - 4 – му класах* постановку голосу варто починати з примарних тонів діапазону, поступово рухаючись вгору та вниз, формуючи «сферичний» звук.

Робота над диханням відбувається за допомогою спеціальних вправ, які і є основним видом тренування дихального апарату, оскільки в них найбільш природно розвивається координація м'язів. Важливо співати вправи на опанування різних ритмічних рисунків, технічних прийомів виконання, працювати над кантіленою, стаккато, над різною динамікою.

Великої уваги від викладача вимагає робота над дикцією, співацькою вимовою слова, тому корисно застосовувати вправи – скоромовки та вправи на розвиток м'язів артикуляційного апарату.

Важливо з самого початку працювати над інтонацією, яка залежить від рівня розвиненості музичного слуху та координації між слухом і голосом. Для цього доцільно виконувати твори без супроводу, а перші поспівки, дитячі примовки та пісні варто розучувати з голосу викладача. Кожна поспівка має бути емоційно забарвлена. Емоційне виконання для створення певного характеру твору

впливає на тембр голосу. Цього принципу слід дотримуватися і у виборі творів, вибираючи твори доступні та зрозумілі дитині, з різним образним та емоційним змістом.

З 3-го класу слід обережно починати працювати над розширенням діапазону, його «вирівнюванням». Учень повинен виконувати вправи у швидкому та повільному темпах, гамоподібні пасажі вгору та вниз, вправи з хроматичними елементами, скачки на невеликі інтервали. Важливим є осмислене застосування отриманих навичок у процесі виконання вокального твору для створення художньо-виразного образу.

Потрібно залучати учнів до самостійного розучування нескладних творів, наприклад, з репертуару I-II класів, до співу в ансамблі.

Робота на уроці повинна відбуватися як під акомпанемент фортепіано, так і з залученням фонограми, співати в мікрофон.

2.2. Рекомендовані підсумкові заходи

Рік навчання	Підсумкові заходи <i>/початковий підрівень/</i>		
	1 семестр		2 семестр
1 кл	_____	Концерт для батьків(грудень-січень)	Підсумковий контрольний виступ 2 пісні зі супроводом
2 кл	_____	Концерт для батьків (грудень-січень)	Підсумковий контрольний виступ 2 пісні під фонограму з мікрофоном
3 кл	Технічний залік: -2 вокалізи або розспівки	Контрольний захід (академконцерт) 2 різнохарактерні дитячі пісні зі під фонограму з мікрофоном	Контрольний захід (академконцерт) 2 різнохарактерні дитячі пісні під фонограму з мікрофоном
4 кл	Технічний залік: -2 вокалізи(з елементами джазу)	Контрольний захід (академконцерт) 2 різнохарактерні дитячі пісні під фонограму з мікрофоном	Контрольний захід (перевідний або випускний іспит) твір зарубіжного композитора, -народна пісня, -сучасна українська естрадна пісня

2.3 Орієнтовні вимоги

1 клас

ПРОТЯГОМ ПЕРШОГО НАВЧАЛЬНОГО РОКУ УЧНІ ПОВИННІ

ПРАЦЮВАТИ :

- над формуванням правильної вільної співацької постави;
- над організацією дихання;
- над формуванням комфортної атаки звука;

- над чистотою інтонації;
- над правильним формуванням голосних та приголосних звуків; застосування активної артикуляції;
- вивчення тривалостей нот, спів різними тривалостями;
- над вмінням співати голосно чи тихо (*первинне знайомство з динамічними відтінками forte – piano*);
- пробувати співати без супроводу;
- початкове знайомство з видами вокальної музики (вправами, поспівками, скоромовками, народною піснею і ін.)
- відтворювати характер твору;
- знайомство з правилами охорони співацького голосу.
- розуміти та намагатись координувати власні рухи відносно метро ритму в процесі співу;
- дослухатися до викладача;
- вчитися працювати з мікрофоном;

Орієнтовний річний план:

Протягом навчального року учень повинен вивчити:

- розспівки, які включають в себе вищезгадані завдання;
- 4-5 скоромовок;
- 3-4 різнохарактерні вокалізи ;
- 6-8 пісень (естрадних та українських народних з мікрофоном під фонограму та у супроводі фортепіано, а також українські народні пісні “а capella”).

Контрольні заходи:

Академічний концерт (травень) - 2 твори (дві різнохарактерні пісні з мікрофоном під фонограму або у супроводі фортепіано)

РЕКОМЕНДОВАНИЙ РЕПЕРТУАР.

Вокалізи та розспівки:

«Розспівки», Н.Май

«Чистий спів»- щоденні вправи для розвитку голосу, Ю.Богатирьова

«Естрадні вокалізи та розспівки для наймолодших вокалістів», Багрій Наталія, M.S.Fraser.

Пісні без супроводу:

«Веселі гуси»
«Ой на горі жито сидить зайчик»
«Осінь по садочку ходила»
«Подоляночка»
«Ой на горі кладочка»
«Ой, у полі», колядка
«Радуйтеся усі люди», колядка
«Щедрий вечір, щедрий», щедрівка

Пісні у супроводі фортепіано:

«Патисон», слова В.Кленц, музика І.Білик
«Мишки нема», слова В.Віта, музика Е.Брилін
«Маленька українка», слова І.Блажкевич, музика М.Ведмедеря
«Суничка», слова та музика Н.Стахорська
«Осінній дощик», слова та музика Л.Давидов
«Курочка рябенька», слова М.Чопик, музика В.Войнарський
«Мандрівна лічилка», слова Л.Вознюк, музика В.Попович
«В лісі є зелена хата», слова П.Воронько-С.Куцан, музика С.Куцан
«М'ячики», слова П.Воронько, музика Е.Брилін
«Осіння пісня», слова К.Перелісної, музика А.Гнатишак
«Танець зайченят», слова Л.Куліш-Зіньків, музика В.Попович
«Танок кенгуру», слова та музика О.Злотник
«Не може заснути малюк», слова та музика Л.Горова
«Друже крокодил», слова Л.Криштал, музика К.- М.Козинські
«Їжачок», слова та музика О.Кімлик

«Пісня про маму», слова та музика Л.Горова

СУЧАСНІ ЕСТРАДНІ ПІСНІ:

«Цьом-цьом», слова та музика Н.Май

«Їздить трактор по городу», слова та музика Н.Савко

«Річечка», слова та музика М.Бурмака

«Осінь по садочку ходила», слова Н.Караваєва, музика українська народна

«Україночка», слова Н.Папроцька, музика О.Зозуля

«Нехочуха», слова та музика Н.Савко

«Заметушечка», слова О.Шевчук, музика О.Козак

« Вийди ,вийди сонечко», українська народна пісня в обробці

« Цуценя», слова та музика О.Мачайло

« Хмаринки», слова та музика Н.Май

«Киця-кицюня», слова та музика І.Білик

«Хруля», слова та музика А.Кривута

«Вітерець», слова Л.Перелісної, музика В.Мацюка

« Подоляночка», українська народна пісня

«Бабуся», слова та музика М.Бурмака

«Мамине свято», слова та музика А.Салогуба

«Танець з парасольками», слова Т.Коломієць, музика В.Костенко

«Муха-роботуха», слова та музика Н.Савко

«Василечки», слова та музика Н.Май

«Щедрий вечір,щедрий», щедрівка

«Молитва до Миколая», слова Н.Гуменюк, музика М.Ведмедері

«Ой, на горі жито», українська народна пісня в обробці

«Курочка рябенька», слова М.Чопик, музика В.Войнарський

« Котик», слова та музика Н.Май

« Ой, на горі кладочка», українська народна пісня в обробці

«Булька», слова та музика Н.Савко

«Осінь в гості до нас йде» ,слова О.Гомонової ,музика О.Нової

2 КЛАС

ПРОТЯГОМ ДРУГОГО НАВЧАЛЬНОГО РОКУ УЧНІ ПОВИННІ ПРАЦЮВАТИ НАД ВДОСКОНАЛЕННЯМ ОСНОВНИХ НАВИЧОК ТА

ВМІНЬ:

- формуванням вільної співацької постави;
- співацьким диханням (спів вправ на *staccato* для активації роботи м'язів діафрагми);
- продовження роботи над чистотою інтонації;
- вирівнюванням звучності голосних, чіткою вимовою приголосних;
- виконанням динамічних відтінків (*forte, piano*);
- розвитком навичок співу без супроводу;
- знайомство з різними атаками звуку;
- робота над відтворюванням характеру твору;
- робота з мікрофоном;
- гігієна і збереження голосу;
- знайомство з культурою публічного виступу.

Орієнтовний річний план:

Протягом навчального року учень повинен вивчити:

- розспівки, які включають в себе вищезгадані завдання;
- 4-5 скоромовок;
- 3-4 різнохарактерні вокалізи ;

- 6-8 пісень (естрадних, джазових та українських народних з мікрофоном під фонограму та у супроводі фортепіано, а також українські народні пісні “а capella”).

Контрольні заходи:

Академічний концерт (травень) – 2 твори (дві різнохарактерні пісні) з мікрофоном під фонограму .

РЕКОМЕНДОВАНИЙ РЕПЕРТУАР

Вокалізи та розспівки:

«Розспівки», Н.Май.

«Чистий спів»- щоденні вправи для розвитку голосу, Ю.Богатирьова.

«Естрадні вокалізи та розспівки для наймолодших вокалістів», Багрій Наталія, M.S.Fraser.

Пісні без супроводу:

«Ішло дівча лучками»

«Котику сіренький»

«Ой, ходить сон коло вікон»

«Добрий вечір дівчино»

«Прилетіла перепілонька»

«Ой, у гаю при Дунаю»

«Грицю, Грицю до роботи»

«Ой ходила дівчина бережком»

«Бог ся рождає», колядка

«В глибокій долині», колядка

«Щедрик», щедрівка

Пісні у супроводі фортепіано:

«Дві пісеньки», слова та музика Л.Горова

«Колискова», слова Б.Сливчук, музика І.Білик

«Гопачок», слова та музика О.Кімлик

«Капітан», слова П.Воронько, музика Е.Брилін

«Яблунька», слова та музика Л.Давидов

«Зима», слова та музика Л.Горова

«Весна», слова та музика Н.Стахорська

«Ой, летять сніжинки», слова Г.Бойко, музика М.Ведмедеря

«Повітряна кулька», слова М.Сингаївський, музика М.Кармінський

«Біля річки», слова В.Віта, музика І.Білик

«Зайчик», слова та музика О.Кілмик

«Усміхнені личенька», слова М.Чумарна, музика О.Герасименко

«Осінь посміхається», слова та музика І.Островерхий

«Літо-літечко», слова Л.Савчук, музика М.Ведмедеря

«Весняне сонечко», слова М.Лисич, музика Л.Дичко

«В степу», слова Д.Луценко, музика Е.Брилін

«Золотоволоска», слова та музика Л.Горова

СУЧАСНІ ЕСТРАДНІ ПІСНІ:

«Кульбаба», слова та музика Н.Май

«Осінь,осінь по землі крокує», слова та музика Т.Плескач

«Черевички», слова О.Пенкін, музика М.Ведмедеря

«Киця-кицюня», слова та музика І.Білик

«Така вдача», слова та музика Р.Галаган

«Шоу-Барбі», слова О.Смик, музика І.Іванців

«Квітуха Україна», слова та музика Н.Май

«Хто ступає на поріг», слова та музика А.Мігай

«Ходила лісом казочка», слова та музика В.Соловей

«Все починається з мами», слова та музика М.Пономаренко

«Татова донечка», слова та музика Т.Кулька

- «Матінка моя», слова М.Пляцковського, музика М.Пархаладзе
- « Знову дощик», слова та музика Н.Май
- «Щедрий вечір всім нам» , щедрівка
- «Весела коляда», слова та музика Л.Варгель
- «Лялька Бі-Ба-Бо», слова та музика Е.Романюта
- «Зима-красунечка», слова та музика Н.Май
- «Ой, єсть в лісі калина», українська народна пісня в обробці
- «Дитяча мрія», слова та музика Л. Горова
- «Рідна мова» ,слова В.Полупан , музика Т.Шевченко
- «Олівці», слова та музика Н.Май
- «Зацвіла в долині червона калина», слова Т.Шевченко, музика Я.Степовий
- «Ой ,заграйте дударики», українська народна пісня в обробці
- «Черевички», слова О.Пенкін, музика М.Ведмедеря
- «Щастя і добра»,слова та музика Н.Май

3 КЛАС

ПРОТЯГОМ ТРЕТЬОГО НАВЧАЛЬНОГО РОКУ УЧНІ ПОВИННІ ПРАЦЮВАТИ НАД ВДОСКОНАЛЕННЯМ ОСНОВНИХ НАВИЧОК ТА ВМІНЬ:

- робота над розширенням діапазону;
- вирівнювання звучності по всьому діапазону;
- знайомство з поняттям «фразування»;
- робота над удосконаленням м'якої та твердої атак звуку; вмінням їх розпізнавати на слух;
- знайомство з поняттям «опора звуку»;
- знайомство зі штрихами (*legato, staccato*);
- знайомство з технічними прийомами (форшлагі і ін.);
- знайомство з виконаннями твору з підтримуючим гармонічним супроводом; спів *a capella*;
- аналіз художньо – образного змісту творів.
- знайомство з загальними поняттями анатомії голосового апарату, органів дихання.
- робота над вмінням перевтілюватися у художній образ;

Учень повинен:

- демонструвати культуру публічного виступу, знати про естетику сценічного вигляду співака;

твори виконувати напам'ять, думаючи про психологічний чи образний підтекст.

Орієнтовний річний план:

Протягом навчального року учень повинен вивчити:

- розспівки, які включають в себе вищезгадані завдання;

-2-3 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу);

-7-8 пісень (естрадних, українських в обробці та українських народних з мікрофоном під фонограму та у супроводі фортепіано, а також українські народні пісні "а capella").

Контрольні заходи:

Технічний залік (жовтень) - 2 різнохарактерні вокалізи або розспівки.

Академічний концерт (грудень) - 2 твори: -дві різнохарактерні естрадні пісні (з мікрофоном під фонограму) .

Академічний концерт (травень)-2 твори: -дві різнохарактерні естрадні пісні (з мікрофоном під фонограму) .

РЕКОМЕНДОВАНИЙ РЕПЕРТУАР.

Вокалізи та розспівки:

«Розспівки», Н.Май.

«Чистий спів»- щоденні вправи для розвитку голосу, Ю.Богатирьова.

«Естрадні вокалізи та розспівки для наймолодших вокалістів», Багрій

Наталія, M.S.Fraser.

Пісні без супроводу:

«Ой, під вишнею, під черешнею»

«Ой вербо, вербо»

«В кінці греблі»

«Вийди, вийди ,Іванку»

«Женчичок-бренчичок»

«Ой, зацвіли фіялочки»

«Ой, що ж то за шум»

«Прилетіла перепілонька»

«Ой, на горі жита много»

«Ясна зірка над вертепом засвітила», колядка

«На синім небі», колядка

Пісні у супроводі фортепіано:

«У моєї доні», слова та музика Л.Горова

«Україна», слова Н.Іванюк, музика М.Ведмедеря

«Сію квіти», слова та музика Л.Давидов

«Помічниця», слова та музика Н.Стахорська

«Дукач», слова П.Воронько, музика Е.Брилін

«Ой, тихо», слова та музика В.Ніколишин

«Оленчині вишиванки», слова С.Жупанин , музика В.Таловиря

«Вишиванка», слова Н.Воронюк, музика Ю.Воронюк

«Молитва», слова К.Перелісна, музика М.Ведмедеря

«Ми любимо весну», слова М.Стельмах, музика М.Завалішина

«Вечір», слова П.Тичина, музика Л.Дичко

«Хто показує сни», слова В.Віта, музика Е.Брилін

«Амур», слова та музика Л.Горова

«Прийшла зима біловолоса», слова та музика Л.Давидов

«Калинова пісенька», слова Н.Дичка, музика М.Ведмедеря

«Ой, ходи весно», слова О.Попович, музика В.Попович

Сучасні естрадні пісні:

«Дощик», слова та музика Т.Усманов

«Ой, на горі жита много», українська народна пісня

«Дін, ден, дон», слова та музика Н.Савко

«Ой прийшла зима», слова та музика Т.Комащенко

« Мамина сорочка», слова та музика Н.Май

«Сад молодий», слова М.Мазур, музика В.Гуменчук

«Спасибі, мамо, за любов», слова та музика С.Фразер

«Сніжок -пушок», слова та музика А.Загрудний

«Матроси», слова та музика В.Петрик

«Любіть Україну», слова та музика Н.Май

« Вишиванка», слова та музика Ю.Воронюк

«Весела пісенька», слова та музика З.Красуляк

«Мій світ», слова К. Комар, слова А.Багінська

«Ой, у гаю, при Дунаю» українська народна пісня

«Колискова країни» слова та музика О.Ромонюк

«Прохання до неба», слова та музика К.Комар

«Щедрик», слова О.Богачук, музика І.Сльота

«Дитинство моє веселкове», слова та музика Л.Соболевської

- «Знову дощик», слова та музика Н.Май
- «Утоптала стежичку», слова Т.Шевченко, музика В.Власов
- «Вишиваночка», слова та музика Т.Садохіна
- «Зимонька- сніжинка», слова та музика А.Гнатишак
- «Журавлина доля», слова та музика М.Шпак
- «Святий Миколай», слова та музика О.Сеньків
- «Батькам», слова та музика А.Івашина
- «Сива зозуленько» українська народна пісня
- «Добрий вечір, люди», колядка
- «Моя Україна» слова та музика О.Гаденко
- «Сопілочка» слова та музика Н.Май
- «Квітка сповнена бажань», слова та музика Н.Антоник
- «Моя сорочка -вишиванка», слова А.Бінцеровська, музика С.Родько

4 КЛАС

ПРОТЯГОМ ЧЕТВЕРТОГО НАВЧАЛЬНОГО РОКУ УЧНІ ПОВИННІ ПРАЦЮВАТИ НАД ВДОСКОНАЛЕННЯМ ОСНОВНИХ НАВИЧОК ТА ВМІНЬ:

- співати вільним звуком, без напруги.
- контроль точності інтонування інтервалів;
- правильне застосування співацького дихання при виконанні творів у швидкому темпі;
- розширення діапазону голосу у відповідності до вікових особливостей та індивідуальності учня;
- розширення діапазону сили звука (*pp*, *ff*, *sf*, *sp*);
- продовження вивчення базових музичних термінів та понять;
- сольфеджування вокалізів, пісень;
- розвиток самостійності при розучуванні та виконанні доступних творів;

- розвиток уміння передати зміну емоційних станів, темпу;
- розвиток художнього бачення твору;
- опанування різними ритмічними рисунками;
- формування уявлень про агогіку.

Орієнтовний річний план:

Протягом навчального року учень повинен вивчити:

- розспівки, які включають в себе вищезгадані завдання;
- 4 різнохарактерні естрадно-джазові вокалізи ;
- 8-10 пісень (естрадних, джазових, українських в обробці та українських народних з мікрофоном під фонограму та у супроводі фортепіано, а також українські народні пісні “a capella”).

Контрольні заходи:

Технічний залік (жовтень) - 2 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу або імпровізація).

Академічний концерт (грудень) - 2 твори:.-дві різнохарактерні естрадні пісні .

Академічний концерт перевідний або випускний іспит (травень) - 3 твори:- українська естрадна, іноземна, українська народна в обробці або українська народна пісня “a capella”.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ РЕПЕРТУАР.

Вокалізи та розспівки:

«Чистий спів»- щоденні вправи для розвитку голосу, Ю.Богатирьова

«Естрадні вокалізи та розспівки для наймолодших вокалістів», Багрій Наталія, M.S.Fraser

«Вокалізи», Н.Ваккаї

«Естрадні вокалізи та розспівки для юних вокалістів», Багрій Наталія, M.S.Fraser

Пісні без супроводу:

«Вербовая дощечка»

«В гаю зелененькім»

«Ішов кобраз чистим полем»

«І шумить, і гуде»

«Несе галя воду»

«Через сад виноград»

«Стоїть гора високая»

«Ой, ти ніченько»

«Ой, роде наш красний»

«Ой, ходила дівчина бережком»

«Дивна новина», колядка

«Спи, Ісусе, спи», колядка

Пісні у супроводі фортепіано:

«Відлітають журавлі», слова О.Іванов, музика М.Ведмедеря

«Бабусині руки», слова та музика Л.Давидов

«Голубка», слова та музика Л.Горова

«Зійшов місяць», слова Ю.Боршомо, музика В.Попович

«Цвіт землі», слова М.Сингаївський, музика О.Злотник

«Коляда прийшла», слова М.Стасюк, музика Е.Брилін

«Зацвіла в долині», слова Т.Шевченко, музика А.Філіпенко

«Пролісок», слова та музика Л.Давидов

«Музика звучить», слова та музика Л.Горова

«Вранішня зоря», слова О.Яворська, музика М.Ведмедеря

«Земля солов'їна Тараса», слова В.Гетьмана, музика В.Поповича

«Зелений світ», слова Н.Кулик, музика А.Мігай

«Не погасне сонце», слова В.Кудрявцев, музика І.Кириліна

«На Івана Купала», слова та музика Л.Горова

«Соловейко», слова та музика Л.Давидов

СУЧАСНІ ЕСТРАДНІ ПІСНІ:

«Мамині долоні», слова та музика О.Романюк

«Вербова дощечка», українська народна пісня в обробці

«Буде Україна на землі», слова та музика Н.Май

«Над землею тумани», слова А.Бінцаровська, музика С.Родько

«Батьки мої», слова та музика І.Федишин

«Карпатський дощ», слова та музика О.Монастирська

«Свіжеє сіно», колядка

«Зозуленька», слова та музика Н.Май

«Мамо, не плач», слова О.Корабель, музика М.Герц, Т.Роз

«Лише у нас на Україні», слова та музика І.Федишин

«Край, мій рідний край», слова та музика М.Мозговий

«Лелеча доля», слова В.Цілий, музика І.Кириліна

«Лялька», слова та музика Т.Яловенко

«Квітуча Україна», слова та музика Н.Май

- «Слава нашим господарям», щедрівка
- «В гаю зелененькім», українська народна пісня
- «Україна» слова та музика І.Федишин
- «Пречиста Діва», колядка
- «За вроду дякую батькам» слова та музика Н.Май
- «Човен», слова І.Франко, музика «Один в каное»
- «Я піду в далекі гори», слова та музика В.Івасюк
- «В чистім полі», слова та музика С.Доценко
- «Намалюй», слова та музика С.Тарасова
- «Україна -це ти», слова та музика Т.Кароль
- « Цвіте терен», українська народна пісня в обробці
- «Не твоя війна», слова та музика С.Вакарчук
- «Три поради», слова Ю.Рибчинський, музика І.Шамо
- «Ой, не ходи Грицю», українська народна пісня в обробці
- «Прошу в неба», слова та музика І.Федишин
- «Ой, ти жайворонку», українська народна пісня в обробці
- «Мальви», слова Б.Гура, музика В.Івасюк
- «Jingle Bells», з репертуару Frank Sinatra
- «Sway», з репертуару Pussycat Dolls
- «Oh! Darling», з репертуару Beatles
- «Smile», з репертуару Jamala
- «Michelle», з репертуару Beatles

«Mercy», з репертуару Duffy

«Joe le taxi», з репертуару Vanessa Paradis

«Yesterday», з репертуару Beatles

«Price tag», з репертуару Jessie J

«Rolling in the deep», з репертуару Adele

3.0.Орієнтовні програмні вимоги та рекомендований навчально - педагогічний репертуар наскрізної освітньої програми початкової мистецької освіти з напрямку «Естрадний сольний спів».

Базовий підрівень

Опанування програми дає можливість продовжити подальше здобуття музичної освіти професійного спрямування в системі фахової передвищої освіти або на поглибленому підрівні початкової музичної освіти (за наявності). А також застосовувати, набуті в процесі навчання знання, вміння та навички, у повсякденному житті для забезпечення естетичних потреб особистості, у тому числі через індивідуальну мистецько-творчу виконавську діяльність.

Рекомендований вік здобувача для початку навчання за програмою – 10 років (5 клас середньої загальноосвітньої школи) на основі опанування навиків набутих на елементарному підрівні.

Тривалість опанування освітньої програми для здобувачів, які розпочали навчання в 10 – 11р. - 5 років.

У разі зарахування на навчання учнів старшого віку (ніж 10 – 11 років), тривалість опанування освітньої програми можна зменшити не більше як на 2 роки, якщо це обумовлено необхідністю подальшого вступу до закладу фахової передвищої освіти. У інших випадках викладачем розробляється окрема освітня програма.

Тривалість опанування освітньої програми визначається індивідуальним темпом набуття відповідних компетентностей (результатів навчання), передбачених програмою, та може скорочуватись для здобувачів старшого віку.

В кінці кожного року здійснюється підсумковий контрольний захід. Наприкінці п'ятого року навчання здійснюється підсумковий контроль за всіма освітніми компонентами: «Естрадний сольний спів» - у формі публічного концертного виступу; «Сольфеджіо» та «Музична література» - у формі іспиту; «Вокальний ансамбль» - у формі публічного концертного виступу. Для визначення рівня досягнень застосовується **бальне оцінювання**.

3.1.Методичні рекомендації

Варто пам'ятати, що голосовий апарат у дітей 6 – 13 років значно відрізняється від дорослого і розмірами і формою і, відповідно, звучанням, адже голосові зв'язки у дітей короткі і тонкі, легені маленькі, близьке розташування резонаторів. Наслідком цього є високе звучання голосу, невеликий діапазон, дзвінкість та сріблястість тембру.

В дитячому голосі відрізняють регістри: грудний, головний і мікст.

За тембром голоси дівчат та хлопців дуже схожі. Та на етапі розвитку та росту дитячого організму, зазнає змін і дитячий голос, який проходить кілька стадій у своєму розвитку:

7-9 років - молодший домутаційний вік;

10-13 років - старший домутаційний вік;

13-15 років - мутація;

16-18 років - післямутаційний період, становлення голосу дорослої людини.

Власне на час навчання у базовому підрівні припадає час мутаційних змін, період статевого дозрівання.

Мутаційний період, його динаміка протікання залежить від багатьох причин: це і кліматичні умови, і загальний фізичний розвиток організму дитини, а також фізіологічні особливості, психоневрологічної та ендокринної систем. Зміна голосового апарату відбувається в результаті збільшення резонаторних порожнин і язика та активного росту гортані. Під час росту для голосового апарату характерна диспропорція окремих його частин. Яскравіше це проявляється у хлопчиків. У них голосові зв'язки дуже збільшуються в довжину, швидко і стрімко росте гортань, але повільніше ростуть резонаторні порожнини. Ці явища спричиняють диспропорцію в роботі мовленнєвих органів, дихання й гортані. Хлопчача гортань може збільшитись на дві третини. Голосові зв'язки робляться товстішими, розтягуються, і голос змінюється. Хлопчачі голоси знижуються на октаву. Зміни голосу виникають в період від 11 — 12 до 16 – 18 років. Інколи період мутації проходить ще довше. Але трапляється, що у хлопчиків мутація не настає, і голос залишається дитячим, інфантильним. Рахується нормою, коли мутація у підлітків триває від 6 – 8 місяців до 2 – 3 років. Мутацію хлопців можна умовно поділити на три періоди: **початковий, основний та завершальний**. Під час початкового етапу хлопчачий голос втрачає верхні тони діапазону та знижується, але зниження залежить від індивідуальних фізіологічних особливостей голосу. Хлопці ще співають у першій та другій октаві, але внизу вже з'являються звуки малої октави. Це характерно для даної стадії. У основний мутаційний період хлопчачий голос стає хриплим, інколи переходить з високого тону раптово на нижній і навпаки. Такий складний етап триває зазвичай 3 – 4 місяці. Хлопці стають сором'язливіші не тільки під час співу, а й при спілкуванні. Вони не знають, який звук пролунає в даний час — у теситурі чоловічого чи дитячого голосу, адже голос ламається. Інколи гострий період може проходити дуже хворобливо, навіть з втратою голосу, що супроводжується великою

кількістю слизу, почервонінням гортані, порушенням функцій дихання. По закінченню основного періоду мутації голоси хлопчиків робляться сильнішими, діапазон розширюється до октави, але тембр чоловічого голосу визначити ще важко. Післямутаційний етап (15—18 років) – найважливіший.

У дівчат мутація не довга, але можливе її повторення у 15 – 16 років. У них не відбуваються аж такі різкі зміни, гортань збільшується на третину, але голоси у них в цей період більш насичені, яскраво проявляється тембр та збільшується діапазон. Але разом з тим, під час перехідного віку, спостерігається хриплість у звучанні голосу, нестійкість інтонації, тільки в менш вираженій формі, ніж у хлопців. Рідко, але бувають випадки, коли у дівчаток мутація проявляється дуже хворобливо. Спів упродовж певного часу стає неможливим. Голос дівчат не так різко змінюється, як у хлопчиків і стає сильнішим, збагачується обертонами та переходить із фальцетного в грудний. Формування жіночого голосу завершується до 17 – 20 років.

Чи можна співати в період мутації? Єдиної та остаточної відповіді на це запитання не існує. Все залежить від того як протікає мутація, чи навчалася дитина співу раніше. У тому разі, коли мутація хвороблива, то співати не бажано. А спів під керуванням досвідчених педагогів не тільки тренує голосовий апарат, а також і зберігає співацький голос. Навички, котрі набуті в дитинстві, залишаються і після мутації, а тривале збереження головного легкого звучання в перехідному періоді дає можливість розвивати новий голос. Якщо дитина займалась співом до мутації, то і під час мутації вона може займатися співом, але з великою обережністю. Вчителі повинні уникати перевтоми та надмірного навантаження, для цього потрібно скоротити час співу та обмежити діапазон. Добирати репертуар так, аби діапазон був набагато менший, ніж діапазон тих творів, які виконувалися раніше; співати в середній теситурі, зручній, без напруження. У хлопців, які мутують, не потрібно форсувати нижні звуки, бо це може спричинити втрату верхніх звуків діапазону. Не слід співати тривалий час на крайніх звуках діапазону; співати без напруження та в обмеженій динаміці. Категорично забороняти голосний форсований спів, який може призвести до втрати голосу та перевтоми; не акцентувати увагу коли інтонація нестійка у тих

підлітків, котрі співали раніше чисто. Інтонція відновиться, якщо діти будуть співати правильно. Також небажано співати дівчатам у критичні дні тому, що перевтома, або напружений спів, голосова перевтома можуть призвести до незмикання голосових зв'язок і навіть тимчасової втрати голосу.

Завдання педагога-вокаліста – на основі знань усіх особливостей цього перехідного, кризового й нестабільного періоду розвитку особистості надати всебічну допомогу, створити сприятливі та комфортні умови для самостійного та успішного розвитку учня та розв'язання всіх проблем і труднощів, які виникають. Адже правильно організований співацький процес активізує діяльність голосового апарату, зміцнює голосові зв'язки, розвиває приємний тембр голосу. А правильний спів зміцнює серцево - судинну систему, дихальну мускулатуру, збільшує об'єм легень дітей, підлітків, що позитивно впливає на стан їхнього здоров'я.

3.2.Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи

На цьому етапі навчання важливе місце займає самостійна робота учня. Самостійні заняття повинні бути регулярними і систематичними. Їх періодичність - кожен день. Кількість годин на тиждень: від двох до чотирьох. Обсяг самостійної роботи визначається з урахуванням мінімальних витрат на підготовку домашнього завдання з урахуванням паралельного освоєння учнями програми основної загальної освіти, а також з урахуванням сформованих педагогічних традицій в навчальному закладі і методичної доцільності.

Учень повинен бути фізично здоровий. Заняття при підвищеній температурі чи фізичній втомі, небезпечні для здоров'я і недоцільні, адже результат занять завжди буде негативним.

Індивідуальна домашня робота може проходити в кілька прийомів і повинна будуватися відповідно до рекомендацій викладача. Учень повинен піти з уроку з чітким розумінням, над чим йому працювати вдома. Завдання повинні бути коротко і ясно сформульовані в щоденнику. В списку домашніх завдань можуть бути:

- вправи і вокалізи на різні види вокальної техніки;
- робота над розвитком зв'язку слуху і голосу (вокалізація ладів, інтервалів, акордів);
- робота над художнім матеріалом (твори співочого репертуару).

Періодично слід проводити уроки, які контролюють хід домашньої роботи учня.

Для успішної реалізації програми учень повинен бути забезпечений доступом до бібліотечних фондів, а також аудіо- і відеотеки, сформованими за програмами навчальних предметів.

3.3. Підбір репертуару

Репертуар повинен підбиратися в залежності від індивідуальних можливостей учня, дотримуватися навчального завдання і ускладнюватися від класу до класу. При підборі репертуару не допускати завищення репертуару за ступенем складності. Літературно-поетичний текст і зміст творів повинні відповідати віку.

Величезний вплив на розвиток якості виконання учнями творів надає робота педагога над художнім образом, тому обрані твори повинні бути художньо цікавими, переконливими, структурно ясними і сприяти правильному розвитку голосу учня. При підборі репертуару педагог повинен пам'ятати про необхідність розширення музично-художнього світогляду дітей.

Тому в репертуар кожного учня повинні входити кращі твори сучасної, народної та джазової музики, твори «зірок світової культури». При використанні творів зарубіжних авторів не слід відразу вдаватися до співу мовою оригіналу, тому що недостатнє знання і розуміння іноземної мови стримує формування у дітей музично-образного мислення.

Виконання творів має відрізнятися різноманітною стилістикою. Також повинні бути присутніми пісні *a capella*. Фонограми для виконання повинні бути хорошої якості.

Формуючи випускну програму, на початку року, доцільно передбачити варіанти заміни пісенного матеріалу.

З найбільш здібними та перспективними учнями в кінці навчального року можливо підготувати програму сольного виступу, складену з кращих творів за останні роки навчання.

3.4.Орієнтований план підсумкових контрольних заходів

Рік навчання	Підсумкові заходи /базовий підрівень/		
	1 семестр		2 семестр
1 клас	-----	Контрольний захід (академконцерт) - 2 різнохарактерні пісні	Підсумковий контрольний виступ (академконцерт) 2 різнохарактерні пісні з мікрофоном під фонограму
2 клас	Технічний залік: -2 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу)	Контрольний захід (академконцерт) 2 дві різнохарактерні естрадні пісні	Підсумковий контрольний виступ(академконцерт) 2 різнохарактерні пісні (з мікрофоном під фонограму)
3 клас	Технічний залік: -2 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу)	Контрольний захід (академконцерт) 3 твори: -дві різнохарактерні естрадні пісні; - колядка « a capella»	Підсумковий контрольний виступ (академконцерт) 3 твори: 2 різнохарактерні пісні, одна з них джазова (з мікрофоном під фонограму) та українська народна пісня «a capella»
4 клас	Технічний залік: -2 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу та імпровізації)	Контрольний захід (академконцерт) 3 твори: -дві різнохарактерні естрадні пісні(одна з них іноземна); - колядка « a capella»	Підсумковий контрольний виступ(академконцерт) 3 твори: 2 різнохарактерні пісні, одна з них джазова (з мікрофоном під фонограму) та українська народна пісня «a capella»

5 клас	Технічний залік: -2 різнохарактерні вокалізи(з елементами джазу та імпровізації)	Контрольний захід (академконцерт) 3 твори: -дві різнохарактерні естрадні пісні(одна з них іноземна); - колядка « a capella»	Контрольний захід (перевідний або випускний іспит) 4 твори: -українська естрадна пісня; -іноземна естрадна пісня; -джазова пісня; -укр.нар.пісня в обробці або «a capella»
---------------	---	--	---

3.5.Орієнтовні програмні вимоги наскрізної освітньої програми початкової мистецької освіти з напрямку

«Естрадний сольний спів»

Базовий підрівень (10-14 років)

1 клас

ЗА ПІДСУМКАМИ ПЕРШОГО НАВЧАЛЬНОГО РОКУ УЧНІ ПОВИННІ:

1) знати:

- елементарну будову і роботу голосового апарату;
- принципи співацького дихання;
- правила гігієни співацького голосу;
- відомості про співочу поставу;
- роль артикуляційного апарату у вокалізації;
- основні фізичні властивості звуку;
- елементи музичної побудови – мелодія, пісня;
- вокальні штрихи – legato, staccato;
- елементи динаміки – f , p;
- поняття – спів a capella;
- звучання фонограми (плюсова ,мінусова);
- основи сценічної культури.

2) вміти:

- розвивати чітку дикцію, виразність слова;
- стежити за чистою інтонавання;

- стежити за співочою поставою;
- використовувати активну артикуляцію;
- використовувати дихальні вправи ;
- промовляти тексти в ритмі пісень;
- правильно формувати голосні;
- співати не форсованим голосом;
- виконувати дрібні тривалості у швидкому темпі;
- виконувати твір без музичного супроводу(a capella);
- співати під фонограму з мікрофоном та у супроводі фортепіано;
- співати в ансамблі (в унісон);

Орієнтовний річний план:

Протягом навчального року учень повинен вивчити:

- розспівки, які включають в себе вищезгадані завдання;
- 3-4 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу);
- 6-8 пісень (естрадних та українських народних з мікрофоном під фонограму та у супроводі фортепіано, а також українські народні пісні “a capella”).

Контрольні заходи:

Академічний концерт (грудень) - 2 твори: -дві різнохарактерні пісні.

Академічний концерт (травень) - 2 твори (дві різнохарактерні пісні з мікрофоном під фонограму).

РЕКОМЕНДОВАНИЙ РЕПЕРТУАР

Вокалізи та розспівки:

Вокальні вправи «Золотий голос», Юія Богатирьова.

«Естрадні вокалізи та розспівки для юних вокалістів», Багрій Наталія, M.S.Fraser.

«Вокалізи», Н.Ваккаї.

Пісні без супроводу:

«Ой, місяцю-місяченьку»

«У горах Карпатах»
 «Десь тут була подоляночка»
 «Ой, на горі калина»
 «Та туман яром котиться»
 «І шумить, і гуде»
 «Пожену я сиві воли до води»
 «Одна гора високая»

Сучасні обробки народних пісень:

«Котику сіренький»-(аранжування С.Чубай)
 «Ой ,гоп черевички»-(гурт «Алібі»)
 «В коморі мука»-(гурт «Червоні маки»)
 «Ой, на горі кладочка»-(Ніколишин В.і В.)
 «А калина ,не верба –(Н.Карпа)
 «Зелений дубок»-(гурт «Дуліби»)
 «Ой, є в лісі калина»-(гурт «Чарівні перлинки»)
 «Несе Галя воду»-(гурт «Українська Швейцарія»)
 «Ой, горі жита много»-(гурт «Алібі»)
 «Ой, у полі криниченька»-(гурт «Сусіди»)
 «Ой, ходить сон»-(А.Матвієнко0

Пісні у супроводі фортепіано:

«Люляй», слова П.Воронько, музика С.Чубай
 «Відчинилося життя», слова і музика Л.Горова
 «Файна дівчина», слова та музика І.Францескевич
 «Осінь», слова та музика І.Білика
 «Тато і мама», слова М.Вінграновський , музика С.Чубай
 «Крила», слова та музика Л.Горова
 «Тихий сон», слова О.Маковський , музика С.Чубай
 «Завтра», слова та музика Л.Горова

«Колискова», слова та музика І.Білик

«Сердечко», слова П.Воронько, музика С.Чубай

СУЧАСНІ ЕСТРАДНІ ПІСНІ:

«Дощик», слова та музика Т.Усманов

«Матроси», слова та музика В. Петрик

«Я-ялиночка», слова та музика Гайтана

« Мамина сорочка», слова та музика Н.Май

«Човен», слова І.Франко, музика «Один в каное»

«Матроси», слова та музика В. Петрик

«Коломийка», слова О.Ксенофонтов, музика Руслана Лижичко

«В темну нічку», слова та музика Х.Соловій

«Квітуха Україна», слова та музика Н.Май

«Журавочка», слова та музика Т.Усманов

«Ой, заграй ми, музиченько», слова О.Ксенофонтов, музика Руслана Лижичко

«Колискова країни», слова та музика О.Романюк

«Зозуля», слова та музика Н.Май

«Україно ,будьмо!», слова та музика Гайтана

«Журавлина доля» ,слова та музика М.Шпак

«Лелеча доля», слова В.Цілий, музика І.Кириліна

«Синя пісня», слова та музика Х.Соловій

«Аркан», слова О.Ксенофонтов, музика Руслана Лижичко

2 КЛАС

ЗА ПІДСУМКАМИ ДРУГОГО НАВЧАЛЬНОГО РОКУ УЧНІ ПОВИННІ:

-працювати по удосконаленням отриманих раніше початкових вокально-технічних умінь та навичок, отриманих в першому класі.

1) знати:

- правила гігієни і збереження голосу;

- поняття - діапазон;

- класифікацію голосів за висотою і тембром;
- поняття – співоча постава;
- поняття – опора дихання, звуку;
- особливості співочої дикції;
- поняття – чистота інтонування;
- поняття – звукоутворення;
- атаки звуку;
- динамічні відтінки – f, ff, p, pp;
- вокальні штрихи – legato, nonlegato, staccato;
- елементи музичної побудови – фраза, речення;
- особливості ансамблевого виконання;
- звучання фонограми(плюсова, мінусова);
- мікрофони різних модифікацій;
- основи сценічної культури.

2) вміти:

- вірно дихати (робити спокійний вдих, не піднімати плечі, рівномірно використовувати дихання при співі музичної фрази, співати короткі фрази на одному диханні);
- стежити за чистотою інтонації, співати чистим природнім звуком
- користуватися чіткою дикцією при співі;
- правильно формувати голосні звуки;
- користуватися плавним голосоведенням;
- співати не форсованим звуком на зручних позиціях;
- користуватися при співі елементарними засобами музичної виразності (ритм, гармонія, тональність, лад, мелодія, тембр, динаміка);
- в роботі над творами домагатися єдності тексту і музики;
- контролювати звуковий баланс і синхронність виконання при ансамблевому співі;
- співати в ансамблі.

Орієнтовний річний план:

Протягом навчального року учень повинен вивчити:

- розспівки, які включають в себе вищезгадані завдання;
- 3-4 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу);
- 6-8 пісень (естрадних, джазових та українських народних з мікрофоном під фонограму та у супроводі фортепіано, а також українські народні пісні “а capella”).

Контрольні заходи:

Технічний залік (жовтень) - 2 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу).

Академічний концерт (грудень) - 2 твори: -дві різнохарактерні естрадні пісні.

Академічний концерт (травень) – 2 твори:-дві різнохарактерні пісні (рекомендовано, одна з них джазова) з мікрофоном під фонограму.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ РЕПЕРТУАР

Вокалізи та розспівки:

Вокальні вправи «Золотий голос», Юія Богатирьова

«Естрадні вокалізи та розспівки для юних вокалістів», Багрій Наталія, M.S.Fraser

«Вокалізи», Н.Ваккаї

Пісні без супроводу:

«За річкою ,за Дунаєм»

«Ой, за гаєм гаєм»

«Йшли корови із діброви»

«Ой, гиля- гиля гусоньки на став».

«Один місяць сходить»

«Ой, сходіться дівчатоньки»

«Попід мостом ,мостом»

Сучасні обробки народних пісень:

«Била мене мати»- (аранжування гурт «Алібі»)

«Ріпка»-(гурт «Дуліби»)

«Чом ти не прийшов»-(гурт «Made in Ukraine»)

- «Ой ,гоп гопака»- (гурт «Червоні маки»)
 «Гей, соколи»-(гурт «Мірамі»)
 «Сидить пташок»-(Х.Соловій)
 «Вербовая дощечка»-(гурт «Алібі»)
 «Шумить дуб зелененький»-(гурт «Дуліби»)
 «Веснянка»-(гурт «Алібі»)
 «Гиля ,гиля сиві гуси» -(В.Павлік, О.Білозір)

Пісні у супроводі фортепіано:

- «Сонце сідає», слова та музика Л.Горова
 «Цвіти ,Україно», слова та музика І.Францескевич
 «Зіронька ясна», слова та музика С.Чубай
 «Ти в мене є», слова та музика Л.Горова
 «Молитва до Божої Матері», слова І.Оборина, музика І.Францескевич
 «Вечір вечорок», слова Г.Чубай, музика С.Чубай
 «Колискова для сина», слова та музика С.Чубай
 «Крила», слова та музика Л.Горова

Сучасні естрадні пісні:

- «Лялька», слова та музика Т.Яловенко
 «Кароока Україна», слова і музика Н. Май
 «Плес», слова О.Ксенофонтов, музика Руслана Лижичко
 «Ніби вчора рідна мамо», слова П.Запотічний, музика І.Білозір
 «Рідна серцю Україна», слова А.Бінцаровська, музика С. Родько
 «Дикі танці», слова О.Ксенофонтов, музика Руслана Лижичко
 «Мій світ», слова та музика К. Комар
 «Червона калина», слова і музика Н. Май
 «На зустріч долі», слова Р.Вірастюк, музика В.Крутяк
 «Колискова країни» слова та музика О.Ромонюк
 «Три зорі», слова Р.Лубківський, музика В.Якимець
 «Водограй», слова та музика В.Івасюк
 «Мама», слова І.Блажкевич ,музика С.Фрейзер

- «Україна», слова та музика В.Крутяк
- «Матусе, розкажи мені про зорі», слова та музика Т.Фролова
- «Країна мрій», слова та музика О.Скрипка
- «Це мій рідний край», слова В.Крищенко, музика В.Куртяк
- « Dance monkey», з репертуару Toni And I
- « Smile», з репертуару Jamala
- «Hallelujah», з репертуару Alexandra Burke
- «Oh, darling» Д.Леннон - П.Маккартни
- «Mercy», слова та музика Duffy
- «Dear future husband», з репертуару Meghan Trainor
- «Roar», з репертуару Katy Perry
- «What if god was one of us», з репертуару Cranberries
- «Johnny One Note», з репертуару Ella Fitzgerald.
- «Toxic», з репертуару Melania Martinez

3 КЛАС

На третьому році навчання повинна продовжуватися робота щодо закріплення отриманих за попередні роки вокально-технічних і виконавських навичок, а так само з розвитку вокального слуху. Почати роботу над виявленням індивідуального тембру в середньому регістрі голосу. У роботі над творами домагатися єдності тексту і музики, освоюючи прийом плавного і гнучкого звуковедення. В кінці 3 роки навчання учень повинен:

1) знати:

- гами та арпеджіо;
- реєстри діапазону;
- поняття - звуковисотний, динамічний діапазон;
- поняття – опора звуку;
- типи дихання;
- вплив дикції на якість виразного виконання;
- поняття – перехідні, міжрегістрові звуки;

- поняття – атака звуку;
- поняття – нестійка інтонація;
- поняття – вокальні штрихи;
- поняття – вокальна динаміка;
- елементи музичної побудови – кульмінація, реприза, кода;
- поняття – види ансамблю;
- їзвучання фонограми (плюсова, мінусова);
- мікрофони різних модифікацій;
- технічні засоби;
- вокально-музичну термінологію;
- основи сценічної культури.

2) вміти:

- стежити за чистотою інтонації;
- виконувати перехідні ноти;
- вирівнювати звучання по всьому діапазону;
- розвивати чітку дикцію, виразність слова;
- відчувати рух мелодії і кульмінацію у виконуваних творах;
- виконувати найпростіші виконавські завдання;
- володіти технічними засобами;
- виконувати пісні в різних стилях;
- виконувати твори зарубіжних авторів мовою оригіналу (іноземні пісні);
- відтворити сценічний образ у вокальному творі з текстом;
- виконувати твори а capella;
- виконувати вправи на розвиток опори дихання;
- співати осмислено і виразно;
- виконувати вправи на відпрацювання перехідних звуків;
- виконувати вправи на відпрацювання м'якої атаки звуку;
- користуватися навиками співу в ансамблі (унісон, двоголосся);
- співати з мікрофоном;
- реалізовувати набуті навички на сцені

Орієнтовний річний план:

Протягом навчального року учень повинен вивчити:

- розспівки, які включають в себе вищезгадані завдання;
- 4 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу);
- 8-10 пісень (естрадних, джазових, українських в обробці та українських народних з мікрофоном під фонограму та у супроводі фортепіано, а також українські народні пісні “а capella”).

Контрольні заходи:

Технічний залік (жовтень) - 2 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу).

Академічний концерт (грудень) - 3 твори: 1.-дві різнохарактерні естрадні пісні 3. - колядка (“а capella”).

Академічний концерт (травень) - 3 твори (дві різнохарактерні пісні (одна з них джазова) з мікрофоном під фонограму та українська народна пісні “а capella”).

РЕКОМЕНДОВАНИЙ РЕПЕРТУАР

Вокалізи та розспівки:

Вокальні вправи «Золотий голос», Юія Богатирьова.

«Естрадні вокалізи та розспівки для юних вокалістів», Багрій Наталія, M.S.Fraser.

«Вокалізи», Н.Ваккаї.

«Джазові вокально-технічні вправи», Б.Столофф.

ПІСНІ БЕЗ СУПРОВОДУ:

«Ой, під гаєм зелененьким»

«Сумно мені ,сумно»

«Тихо над річкою»

«Журавличка»

«Ой, у лузі при лужечку»

«Зайди місяченьку»

«Ой ,попід гай зелененький»

«Їхав козак з Ураїни»

Сучасні обробки народних пісень:

«Хлопці кучераві»-(аранжування гурт «Червоні маки»)

«Ой у гаю ,при Дунаю»-(гурт «Експресія»)

«Ішло дівча лучками»-(гурт «Дуліби»)

«Ой, чий то кінь стоїть»-(гурт «Мандри»)

«Ой, не світи місяченьку»-(М.Гоя)

«Місяць на небі»-(гурт «Сусіди»)

«Анничка»-(М.Шпак)

«Сива зозуленько»-(гурт «Дуліби»)

«Горе долом»- (Х.Соловій)

« Ой,верше мій верше»-(З.Огнєвіч)

Пісні у супроводі фортепіано:

«Колискова», слова Б.Стельмах, музика І.Білозір

«Мамина зоря», слова Б.Сливчук , музика І.Білик

«Кущ калини», слова Т.Зеленська, музика І.Білик

«Шовкова косиця»,В.Кудрявцев, музика І.Голяк

«Чорнобривці», слова м.Сингаївський, музика В.Верменич

«Колискова», слова та музика Б.Веселовський

«Плай до Говерли», слова М. Довірак, музика А.Гнатишак

«Скрипалик», слова с. Руденко, музика О.Злотник

«Матусю розкажи мені про зорі», слова Т.Флорова, музика О.Мідик

«На 100 віків», слова та музика В.Ніколишин

«Коні ворони», слова П.Воронько, музика С.Козак

«Кущ калини», слова Т.Зеленська, музика І.Білик

«Вишиванка», слова С.Лещук, музика А.Шепель

СУЧАСНІ ЕСТРАДНІ ПІСНІ:

«Карпатський потічок», слова В.Крищенко, музика В.Крутяк

«Намалюю тобі зорі», слова та музика Тіна Кароль

«Світанок», слова та музика О.Ксенофонов

«Моя Україна», слова та музика О.Гаденко

«Сопілочка», слова та музика Н.Май

«Моя сорочка -вишиванка», слова А.Бінцеровська, музика С.Родько

«Журавлина доля», слова та музика М.Шпак

«Намалюй», слова та музика С.Тарасова

«Батькам», слова та музика А.Івашина

«Квітка», слова та музика С.Вакарчук

«Спасибі ,мамо, за любов», слова Н.Погребняк ,музика С.Фрейзер

«Буде Україна на землі» ,слова та музика Н.Май

«Там де ми є», слова та музика Т.Тополя

«Весна», слова Н.Романів, музика В.Крутяк

«В чистім полі», слова С.Доценко, музика С.Доценко

«За лісами, горами», слова С.Гаврилов, музика М.Некрасов

«На небі», слова та музика С.Вакарчук

«Моя весна», слова Ю.Юрченко, музика В.Волкомор

«Sway»,з репертуару Pussycat Dolls

«Michelle»,з репертуару Beatles

«Price tag», з репертуару Jessie J

«Jingle Bells», з репертуару Frank Sinatra

«Rolling in the deer», з репертуару Adele

«Musik Of The Sun», з репертуару Rihanna

«Bellyache», з репертуару Billie Eilish

«Mini world», з репертуару Indila

«Young and Beautiful», з репертуару Lana Del Rey

«Someone Like You», з репертуару Adele

ДЖАЗОВІ СТАНДАРТИ:

«A Tisket ,a Tasket» , з репертуару Ella Fitzgerald

« Imagine», з репертуару Eva Cassidi

«Dream a little dream», з репертуару Laura Fygi

«Deed I Do», з репертуару Ella Fitzgerald

«Hallelujah», з репертуару Eva Cassidi

«Lie To Me», з репертуару Karen Souza

«Cant buy me love», з репертуару Ella Fitzgerald

« Fields of gold», з репертуару Eva Cassidy

«The Way He Makes Me Feel», з репертуару Laura Fygi

4 КЛАС

ЗА ПІДСУМКАМИ ЧЕТВЕРТОГО НАВЧАЛЬНОГО РОКУ УЧНІ

ПОВИННІ:

-працювати над удосконаленням умінь та навичок ,отриманих в попередніх класах. Основна робота полягає в розвитку і зміцненні співочого дихання, інтонації, чіткої артикуляції, осмисленому виконанні виконавчих завдань, поставлених педагогом. Починається робота над рухливістю голосу у вправах, над виробленням динамічних відтінків в зручній тесситурі.

1) знати:

- відчуття заокругленості, близькості звуку,
- правила гігієни і збереження голосу;
- поняття – академічна манера виконання;
- поняття – основний тон, обертони;
- поняття – м'яка, тверда атака звуку;

- поняття – спів а capella;
- поняття – опора звуку;
- поняття – багатоголосся;
- поняття – вокальна динаміка;
- типи дихання;
- технічні засоби;
- вокально-музичну термінологію;

2)вміти:

- виконувати кантилену (висхідні і низхідні гами, арпеджіо), користуватися правильною артикуляцією, чіткою дикцією, фразуванням;
- виконувати динамічні відтінки в зручній тесситурі;
- виконувати джазові вокалізи та прості імпровізації пісень;
- користуватися, опорою "звуку при співі;
- стежити за чистотою інтонації ;
- виконувати твори зарубіжних авторів мовою оригіналу (іноземні пісні);
- користуватися мікрофонами різних модифікацій;
- відтворити сценічний образ у вокальному творі з текстом;
- виконувати твори а capella;
- виконувати вправи на розвиток м'якої та твердої атаки звуку;
- виконувати вправи на дихання;
- виконувати вправи на розвиток рухливості артикуляційного апарату;
- виконувати елементи багатоголосся з супроводом і без нього;
- виконувати вправи на розширення звуковисотного діапазону;
- виконувати вправи на розвиток динамічного діапазону;
- користуватися навиками співу в ансамблі;
- користуватися засобами музичної виразності при співі;
- працювати з мікрофоном;
- реалізовувати набуті навички на сцені;
- володіти технічними засобами.

Орієнтовний річний план:

Протягом навчального року учень повинен вивчити:

- розспівки, які включають в себе вищезгадані завдання;
- 4 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу);
- 8-10 пісень (естрадних, джазових, українських в обробці та українських народних з мікрофоном під фонограму та у супроводі фортепіано, а також українські народні пісні “a capella”).

Контрольні заходи:

Технічний залік (жовтень) - 2 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу).

Академічний концерт (грудень) - 3 твори: 1.-дві різнохарактерні естрадні пісні 3. - колядка (“a capella”).

Академічний концерт (травень) - 3 твори:1.-дві різнохарактерні пісні (одна з них джазова) з мікрофоном під фонограму 3.-українська народна пісні “a capella”.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ РЕПЕРТУАР

Вокалізи та розспівки:

Вокальні вправи «Золотий голос», Юія Богатирьова

«Естрадні вокалізи та розспівки для юних вокалістів», Багрій Наталія, M.S.Fraser

«Вокалізи», Н.Ваккаї

«Джазові вокально-технічні вправи», Б.Столофф

ТВОРИ ДЛЯ ІМПРОВІЗАЦІЇ:

«Blip -Blip», m. Duke Ellington

«I got rhythm», w. Ira Gershwin, m. George Gershwin

«A night in Tunisia», w. Frank Paparelli, m. John Gillespie

«Caravan», m. Duke Ellington

«Can t Help Falling in Love»,w/m George David Weiss, Luigi Creatore, Hugo Peretti

«По садочку ходжу», українська народна пісня

«Ішло дівча лучками», українська народна пісня

ПІСНІ БЕЗ СУПРОВОДУ:

- «Ой, роде наш красний»
- «Ой, там попід лісом»
- «Летіла зозуля»
- «Ой, плили гусоньки»
- «Вилітали орли»
- «Ой, ти дубе, дубе»
- «Світи, місяць, нічку»
- «Закувала зозуленька на стодолі, на розі»
- «Ой, у полі озеречко»

СУЧАСНІ ОБРОБКИ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ:

- «В темну нічку»-(аранжування Х.Соловій)
- «Через сад -виноград»-(гурт «Червоні маки»)
- «Шуміла діброва»-(О.Муха)
- «Розпрягайте хлопці коней»-(М.Нітіч)
- «Ой ,там на горі»-(Августина Тю)
- «Ой, не ходи Грицю»- (В.Кекелія)
- «Ой, ще сонце»-(гурт «Дуліби»)

Пісні у супроводі фортепіано:

- «Весняна віхола», слова Б.Сливчук, музика І.Білик
- «Ой, висока гора», слова М.Ткач, музика О.Білаш
- «Не ходи у садочок», слова Д.Загула, музика Б.Веселовський
- «Іду я росами», слова О.Богарчук, музика В.Верменич
- «Мелодія весни», слова та музика А.Гнатишак
- «Мамина доня», слова Б.Чіпа, музика О.Злотник
- «Кленовий вогонь», слова Ю.Рибчинський, музика В.Івасюк
- «Плач Ярославни», слова Б.Стельмах, музика І.Білозір
- «Вечірній дощ», слова Л.Долик, музика О.Мідик
- «Пісня про матір», слова Б.Олійник, музика І.Поклад
- «Журавочка», слова П.Шкраб'юк, музика Б.-Ю.Янівський

СУЧАСНІ ЕСТРАДНІ ПІСНІ:

- «Мамо, не плач», слова О.Корабель, музика М.Герц, Т.Роз
- «Лише у нас на Україні», слова та музика І.Федишин
- «Край, мій рідний край», слова та музика М.Мозговий
- «Україна» слова та музика І.Федишин
- «Скажи мені», слова А.Кузьменко, О.Ксенофонтов, музика Руслана Лижичко
- «За вроду дякую батькам» слова та музика Н.Май
- «Човен», слова І.Франко, музика «Один в каное»
- «Україна -це ти», слова та музика Т.Кароль
- «Люди ,як кораблі», слова та музика А.Кузьменко
- «Тече вода», слова Ю.Рибчинський, музика І.Поклада
- «Не твоя війна», слова та музика С.Вакарчук
- «Люлі, люлі, люлі», слова М.Морозенко, музика С.Фрейзер
- «Три поради», слова Ю.Рибчинський, музика І.Шамо
- «Троянда- ружа», слова та музика М.Мозговий
- «Ashes»,з репертуару Celine Dion
- «Stupid little things»,з репертуару Anastacia
- «Ave Maria»,з репертуару Beyonce
- «Der Pariser Tango», з репертуару Mireille Mathieu
- «Derniere danse»,з репертуару Indila
- « I feel good»,з репертуару James Brown
- « Rehab», з репертуару Rihanna
- «Pray»,з репертуару Sam Smith
- «Everything I wanted»,з репертуару Billie Eilish
- « Love Story»,з репертуару Indila
- « Skyfall»,з репертуару Adele
- «What is love»,з репертуару Kiesza

ДЖАЗОВІ СТАНДАРТИ:

- «At last»,з репертуару Ella Fitzgerald
- «Drowning in the sea of love», з репертуару Eva Cassidy

- «Missing», з репертуару Karen Souza
- «The Man I Love», з репертуару Liza Minneelli
- «Stormy Monday», з репертуару Eva Cassidy
- «If I Ain't Got You», з репертуару Lara Fygi
- «Summertime», з репертуару Leona Levis
- «Creep», з репертуару Karen Souza
- «Ain t No Sunshine» , з репертуару Eva Cassidy

5 КЛАС

ЗА ПІДСУМКАМИ П'ЯТОГО НАВЧАЛЬНОГО РОКУ УЧНІ

ПОВИННІ:

-працювати над удосконаленням умінь та навичок ,отриманих в попередніх класах. Викладач повинен проаналізувати стан даних учня, їх розвиток, і з огляду на вступ в перехідний віковий період, більш точно визначити індивідуальні завдання. При сприятливому стані голосу в учня з хорошими даними, можливе розширення діапазону звучання, без форсування і напруги.

1)знати:

- всі правила та поняття здобуті протягом попередніх років навчання:
(гігієна і збереження голосу, діафрагмальне дихання, співацька постава, дикція та артикуляція, звукоутворення та звуковедення, опора звуку, чистота інтонування, резонатори, вокальні прийоми та техніка, атака(м'яка, тверда),...)
- вокальні прийоми та техніки;
- поняття висока співоча позиція;
- близькість і опора звуку;
- поняття – примарні звуки;
- поняття – фальцетний спів;
- процес запису плюсових фонограм в студії звукозапису;
- технічні засоби;
- вокально-технічну термінологію;

- основи сценічної культури.

2) вмiти:

- використовувати всі вокальні навички здобуті протягом попередніх років;
- самостійно освоювати і аналізувати музичний матеріал;
- самостійно працювати над осмисленням сценічного образу;
- працювати над якістю звуку;
- виконувати вокалізи та джазові імпровізації;
- спільно з педагогом приймати рішення про хореографічне виконання матеріалу;
- працювати над драматургією твору, сценічною поведінкою;
- виконувати твори під фонограму з використанням мікрофону, а capella та під акомпонемент концертмейстера або власний;
- самостійно розспівуватися;
- самостійно розбирати і опрацьовувати музичний матеріал;
- володіти вокальними техніками і прийомами: мелізмами, вібрато, субтон .....;
- самостійно працювати з вокально-технічними засобами;
- використовувати імпровізаційні навички;
- самостійно аналізувати виступи на прослуховуваннях;
- працювати над якістю звуку;
- користуватися навиками співу в ансамблі;
- реалізовувати набуті навички на сцені.

Удосконалення основних навичок та умінь:

- чисто інтонувати;
- працювати над розвитком вокального дихання;
- співати на опорі;
- розвивати чітку дикцію, виразність слова;
- стежити за співочою поставою;
- працювати над розширенням діапазону;
- володіти вокальними техніками і прийомами;
- дотримуватись усіх норм та правил охорони здоров'я та працездатності вокального апарату;

- виконувати пісні в різних стилях;
- виконувати твори зарубіжних авторів мовою оригіналу (іноземні пісні);
- працювати над акторською майстерністю та сценічним рухом;
- знати вокально – технічну термінологію;
- користуватися мікрофонами різних модифікацій;
- вміння професійно володіти звукопідсилювальною апаратурою;
- вміти реалізовувати набуті навички на сцені.

Протягом навчального року учень повинен вивчити:

- розспівки, які включають в себе вищезгадані завдання;
- 3-4 різнохарактерні естрадно-джазові вокалізи та імпровізації пісень;
- 8-10 пісень (естрадних, джазових, українських в обробці та українських народних з мікрофоном під фонограму та у супроводі фортепіано, а також українські народні пісні “а capella”).

Контрольні заходи:

Технічний залік (жовтень) - 2 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу або імпровізація).

Академічний концерт (грудень) - 3 твори: 1.-дві різнохарактерні естрадні пісні (одна з них іноземна) 3. - колядка (“а capella”).

Академічний концерт перевідний або випускний іспит (травень) - 4 твори: 1.- українська естрадна, іноземна, джазова, українська народна в обробці або українська народна пісня “а capella”.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ РЕПЕРТУАР.

Вокалізи та розспівки:

Вокальні вправи «Золотий голос», Юія Богатирьова

«Естрадні вокалізи та розспівки для юних вокалістів», Багрій Наталія, M.S.Fraser

«Вокалізи», Н.Ваккаї

«Джазові вокально-технічні вправи», Б.Столофф

ТВОРИ ДЛЯ ІМПРОВІЗАЦІЇ:

«What a Wonderful world», w.B.Thiele, m.G.D.Weiss

«Wild Horses», w.K.Richards, m.M.Jagger

«Yestedeey», J.Lennon/Paul McCartney

«You ve Changed», w/m. James Brown

«Cheek to Cheek», by Irving Berlin

«Autumn Leaves ,m. Joseph Kosma

«Іванку , Іванку, купи ми румянку» », українська народна пісня

«Ой ,чий то кінь стоїть», українська народна пісня

«Ой, летіла зозуля», ураїнська народна пісня (вик.А.Білінська/Early Bird)

ПІСНІ БЕЗ СУПРОВОДУ:

«Із-за гори кам,яної»

«Зійди та зійди ясний місяченьку»

«Ой ,журавко»

«А над ставом вербонька похилилась»

«Сумно мені, сумно»

«Ой, казала мені мати»

«Наступає чорна хмара»

«За річкою ,за Дунаєм

«Ой, у полі дві тополі»

СУЧАСНІ ОБРОБКИ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ:

«Под облачком»- (Х.Соловій)

«Гиля ,гиля сиві гуси» -(В.Павлік, О.Білозір)

«Хлопці-риболовці»-(О.Муха)

«Туман ярмом»-(Квітка Цісік)

«Кам'яна гора»-(Ілларія)

«Галочки» -(гурт «The Dooh»)

«На ставочку»-(гурт «Дуліби»)

Пісні у супроводі фортепіано:

«Сни», слова О.Коваленко, музика І.Білик

«Два кольори», слова Д.Павличко, музика О.Білаш

- «Ой, русалонько», слова Б.Стельмах, музика І.Білозір
 «Згадай», слова В.Дан, музика Б.Веселовський
 «Червона троянда», слова Л.Татаренко, музика А.Горчинський
 «Пісня про матір», слова С.Пушик, музика С.Козак
 «Черешневий гай», слова Б.Стельмах, музика Л.Дутківський
 «Берізка», слова С.Крижанівський, музика С.Козак
 «Тиха вода», слова Ю.Рибчинський, музика І.Поклад
 «Вишнева віхола», слова Р.Кудлик, музика Б.Янівський

СУЧАСНІ ЕСТРАДНІ ПІСНІ:

- «Мальви», слова Б.Гура, музика В.Івасюк
 «Я піду в далекі гори», слова та музика В.Івасюк
 «Мамина калина», слова та музика О.Монастирська
 «Над полюсами», слова та музика Т.Тополя
 «Ой, летіли дикі гуси», слова Ю.Рибчинський, музика І.Поклад
 «Свіча», слова та музика Н.Май
 «Відпусти», слова та музика С.Вакарчук
 «Чорнобривці», слова М.Сигаївський, музика В.Верменич
 «Червона рута», слова та музика В.Івасюк
 «Світло і тінь», слова О.Ксенофонов, музика Руслана Лижичко
 «Голубка», слова та музика Vivienne Mort
 «Три поради», слова Ю.Рибчинський, музика І.Шамо
 «Хто далі йде», слова та музика С.Бабкін
 «Все красиво», слова М.Сиволап, музика Т. Тополя
 «Тихий сон», слова О.Маковей, музика Софі Фрейзер
 «Очі на піску», слова Ю.Рибчинський, музика І.Поклада
 «Мій край», слова В.Крищенко, музика В.Куртяк
 «Hello», з репертуару Adele
 «Will always love you», з репертуару Whitney Houston
 «Hurt», з репертуару Christina Aguilera
 «I'm Not the Only One», з репертуару Sam Smith
 «Fields Of Gold», з репертуару Eva Cassidy

«Je t'aime», з репертуару Lara Fabian
 «Diamonds», з репертуару Rihanna
 «Killing me softly», з репертуару Frank Sinatra
 «Hero», з репертуару Marian Carey
 «Candyman», з репертуару Christina Aguilera
 «I Have Nothing», з репертуару Whitney Houston
 Amy Winehouse - You Know I'm No Good
 «Je suis malade», з репертуару Lara Fabian

ДЖАЗОВІ СТАНДАРТИ:

«God Bless The Chsid», з репертуару Eva Cassidy
 «Main Herr», з репертуару Liza Minneelli
 «Autumn leaves», з репертуару Ella Fitzgerald
 «Chain of Fools», з репертуару Eva Cassidy
 «The Summer Know» з репертуару Laura Fygi
 «Paris» з репертуару Karen Souza
 «A Fine Romanse», з репертуару Ella Fitzgerald
 «Cabaret», з репертуару Liza Minnelli
 «Drowning in the sea of love», з репертуару Eva Cassidy
 «I Got Rhythm», з репертуару Ella Fitzgerald

4.0. ПОГЛИБЛЕНИЙ ПІДРІВЕНЬ

3 роки навчання (15-17 р)

4.1.Методичні рекомендації

Поглиблений підрівень-один з найцікавіших підрівнів підготовки: учень володіє базовими знаннями і вже може виконувати складні та цікаві твори.

На цьому етапі ми формуємо індивідуальну манеру виконання. Вчимося співати в різних жанрах з урахуванням стилістичних особливостей музики, продовжуємо освоювати різні вокальні техніки. На цьому підрівні урок являє собою мікс занять по вокалу, акторської майстерності, сценічного руху, розробки особистого репертуару, запису на студіях та підготовки до зйомки кліпів.

Мета етапу-сформувати власний стиль виконання.

Рекомендований вік здобувача для початку навчання за програмою – 15 років, на основі опанування навиків набутих на базовому підрівні.

Тривалість опанування освітньої програми для здобувачів, які розпочали навчання в 15р. - 3 роки.

4.2.Орієнтований план підсумкових контрольних заходів

1 клас	Технічний залік: -2 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу та імпровізації)	Контрольний захід (академконцерт) 3 твори: -дві різнохарактерні естрадні пісні(одна з них іноземна); - колядка « a capella»	Контрольний захід (академконцерт) 3 твори: -дві різнохарактерні естрадні пісні(одна з них іноземна),під фонограму з мікрофоном або під власний супровід; - українська народна пісня « a capella» .
2 клас	Технічний залік: -2 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу та імпровізації)	Контрольний захід (академконцерт) 3 твори: -дві різнохарактерні естрадні пісні(одна з них іноземна);	Контрольний захід (академконцерт) 3 твори: -дві різнохарактерні естрадні пісні(одна з них іноземна),під фонограму з мікрофоном або під власний супровід; - українська народна пісня « a capella» .

		- колядка « a capella»	
Зклас	----- -----	Контрольний захід . 1-е прослуховування: -2 твори випускної програми.	Контрольний захід. 2-е прослуховування: -2 наступні твори випускної програми. 3-е прослуховування: -4 твори випускної програми. Випускний іспит. 4 твори: -українська естрадна пісня; -іноземна естрадна пісня; -джазова пісня; -укр.нар.пісня в обробці або «a capella»

4.3.ОРІЄНТОВНІ РІЧНІ ВИМОГИ

1 рік навчання поглибленого підрівня.

Удосконалення основних навичок та умінь:

- чисто інтонувати;
- працювати над розвитком вокального дихання;
- співати на опорі;
- розвивати чітку дикцію, виразність слова;
- стежити за співочою поставою;
- працювати над розширенням діапазону;
- володіти вокальними техніками і прийомами;
- дотримуватись усіх норм та правил охорони здоров'я та працездатності вокального апарату;

- виконувати пісні в різних стилях;
- виконувати твори зарубіжних авторів мовою оригіналу (іноземні пісні);
- працювати над акторською майстерністю та сценічним рухом;
- знати вокально – технічну термінологію;
- користуватися мікрофонами різних модифікацій;
- вміння професійно володіти звукопідсилювальною апаратурою;
- вміти реалізовувати набуті навички на сцені.

ОРІЄНТОВНИЙ РІЧНИЙ ПЛАН:

Протягом навчального року рекомендовано вивчити:

- розспівки, які включають в себе різні завдання;
- 4 різнохарактерні вокалізи (включно джазовий);
- 8-10 різностильових пісень (естрадних, джазових та українських народних з мікрофоном під фонограму або під власний супровід (одна з пісень), а також українські народні пісні “а capella”).

Контрольні заходи:

Технічний залік (жовтень) - 2 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу).

Академічний концерт (грудень) - 3 твори: 1.-дві різнохарактерні естрадні пісні 3. - колядка (“а capella”).

Академічний концерт (травень) - 3 твори (дві різнохарактерні пісні (одна з них іноземна) з мікрофоном під фонограму або під власний супровід) та українська народна пісні “а capella”.

2 рік навчання поглибленого підрівня.

Удосконалення основних навичок та умінь:

- працювати над удосконаленням умінь та навичок ,отриманих в попередніх класах. Основна робота полягає в розвитку і зміцненні співочого дихання,

інтонації, чіткої артикуляції, осмисленому виконанні виконавчих завдань, поставлених педагогом.

- правила гігієни і збереження голосу;
- відчуття заокругленості, близькості звуку,
- виконувати динамічні відтінки в зручній тесситурі;
- виконувати джазові вокалізи та імпровізації пісень;
- користуватися, «опорою» звуку при співі;
- стежити за чистотою інтонації ;
- виконувати перехідні ноти;
- вирівнювати звучання по всьому діапазону;
- розвивати чітку дикцію, виразність слова;
- відчувати рух мелодії і кульмінацію у виконуваних творах;
- виконувати різні виконавські завдання;
- володіти технічними засобами;
- виконувати пісні в різних стилях;
- виконувати твори зарубіжних авторів мовою оригіналу (іноземні пісні);
- відтворити сценічний образ у вокальному творі з текстом;

ОРІЄНТОВНИЙ РІЧНИЙ ПЛАН:

Протягом навчального року рекомендовано вивчити:

- розспівки, які включають в себе різні завдання;
- 4 різнохарактерні вокалізи (включно джазовий);
- 8-10 різностильових пісень (естрадних, джазових та українських народних з мікрофоном під фонограму або під власний супровід (одна з пісень), а також українські народні пісні “a capella”).

Контрольні заходи:

Технічний залік (жовтень) - 2 різнохарактерні вокалізи (з елементами джазу).

Академічний концерт (грудень) - 3 твори: 1.-дві різнохарактерні естрадні пісні 3.
- колядка (“a capella”).

Академічний концерт (травень) - 3 твори (дві різнохарактерні пісні (одна з них джазова) з мікрофоном під фонограму або під власний супровід) та українська народна пісні “a capella”.

3 рік навчання поглибленого підрівня

Удосконалення основних навичок та умінь:

- використовувати всі вокальні навички здобуті протягом попередніх років навчання (співоча постава, дихання, звукоутворення і звуковедення, дикція та артикуляція, чистота інтонування);
- дотримуватись усіх норм та правил охорони здоров'я та працездатності вокального апарату;
- самостійно освоювати і аналізувати музичний матеріал;
- самостійно працювати над осмисленням сценічного образу;
- працювати над якістю звуку;
- виконувати вокалізи та джазові імпровізації;
- приймати рішення про хореографічне виконання матеріалу;
- працювати над драматургією твору, сценічною поведінкою;
- виконувати твори під фонограму з використанням мікрофона, a capella та під акомпонемент концертмейстера або власний;
- самостійно розспівуватися;
- самостійно розбирати і опрацьовувати музичний матеріал;
- володіти вокальними техніками і прийомами: мелізми, вібрато, субтон .....
- самостійно працювати з вокально-технічними засобами;
- використовувати імпровізаційні навички;
- самостійно аналізувати виступи на прослуховуваннях;
- працювати над якістю звуку;
- користуватися навиками співу в ансамблі;
- реалізовувати набуті навички на сцені;
- працювати над акторською майстерністю та сценічним рухом;
- знати вокально – технічну термінологію;

- користуватися мікрофонами різних модифікацій;
- володіти технічними засобами;
- вміти реалізовувати набуті навички на сцені.

ОРІЄНТОВНИЙ РІЧНИЙ ПЛАН:

Протягом навчального року рекомендовано вивчити:

- розспівки, які включають в себе різні завдання;
- 4 різнохарактерні вокалізи (включно джазовий);
- 5-6 різностильових пісень (естрадних, джазових та українських народних з мікрофоном під фонограму або під власний супровід (одна з пісень), а також українські народні пісні “а capella”).

Контрольні заходи:

1-е прослуховування (грудень) – 2 твори.

2-е прослуховування (лютий) – 2 інші твори.

3-є прослуховування (квітень) – усі 4 твори випускної програми.

Випускний іспит (травень) - виконуються 4 твори: українська естрадна пісня, іноземна, джазова, українська народна пісня в обробці або українська народна пісня “а capella”.

4.4.РЕКОМЕНДОВАНИЙ РЕПЕРТУАР

Вокалізи та розспівки:

«Джазові вокально- технічні вправи», Б.Столофф

«12 артистичних вокалізів», П. Панофка

«Вокалізи», Н. Ваккаи

«Естрадні вокалізи та розспівки для юних вокалістів», Багрій Наталія, M.S.Fraser

Твори для імпровізації:

«Love for sale», w. & m. Cole Porter

«A tisket, a tasket», w. Ella Fitzgerald, m. Van Alexander
 «Sweet Georgia Brown», w. & m. Ben Bernie, Maceo Pincard & Kennet Casey
 «Oh, Lady be good», w. Ira Gershwin, m. George Gershwin
 «Mr. Lucky», w. & m. Henry Mancini
 «Blip -Blip», m. Duke Ellington
 «I got rhythm», w. Ira Gershwin, m. George Gershwin
 «A night in Tunisia», w. Frank Paparelli, m. John Gillespie
 «Caravan», m. Duke Ellington
 «So danso camba», w. Antonio CarlosJobin, m. Vinicius De Mjraes
 «Чом ти не прийшов», українська народна пісня
 «Ой чий то кінь стоїть», українська народна пісня
 «Несе галя воду», українська народна пісня
 «Била мене мати», українська народна пісня.
 «Висока верба», українська народна пісня.

ПІСНІ БЕЗ СУПРОВОДУ:

«Сизокрилий голубоньку»
 «Летіла зозуля»
 «Ой, у лузі, при лужечку»
 «Ой, попід гай зелененький»
 «Ой, зажурилася»
 «По діброві вітер виє»
 «Сива зозуленько»
 «В кінці греблі шумлять верби»
 «Шумить дуб зелений»
 «Ой, яворе явороньку»
 «Гора за горою»

СУЧАСНІ ОБРОБКИ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ:

«Цвіте терен», (аранжування- Ілларія)
 «Ой, у вишневому саду», (Е.Іващенко)
 «Люблю Гриця», (гурт «The Doох»)

- «Гиля, гиля, сірі гуси», (І.Зінковська)
- «Ой, у гаю при дунаю», (М.Кондратенко»)
- «Сива зозуленько», (гурт «Дуліби»)
- «Кам'яна гора», (Ілларія)
- «Галочки», (гурт «The Doox»)

Пісні у супроводі фортепіано:

- «Тобі», слова Т.Коломієць, музика І.Білик
- «Мрія», слова І.Циковський, музика О.Білаш
- «Біла пава», слова Б.Стельмах, музика І.Білозір
- «Ти приходиш до мене», слова Д.Загула , музика Б.Веселовський
- «Приворожила», слова І.Бархат, Ю.Гуляєв
- «Смерикова хата», слова М.Бакай, музика П.Дворський
- «Балада про мальви», слова Б.Гура, музика В.Івасюк
- «Моя земля», слова Ю.Рибчинський, музика І.Карабиць
- «Згадай мене», слова В.Бровченко, музика С.Козак
- «Елегія», слова Б.Стельмах, музика П.Майборода
- «Скрипка грає», слова Ю.Рибчинський, музика І.Поклад
- «Принесіть мені маків», слова Б.Стельмах, музика М.Скорик
- «Львівський ноктюрн», слова Р.Лубківський, музика Б.-Ю.Янівський
- «Очі волошкові», слова А.Драгомирецький, С.Сабадаш

СУЧАСНІ ЕСТРАДНІ ПІСНІ:

- «Материнська любов», слова і музика М.Мозговий
- «Не дощ», слова та музика А.Підлужний
- «Журавлі», слова та музика Ю.Саніна
- «Прірва», слова та музика Ю.Саніна
- «Ще осінь зовсім молода», слова Ф.Савлук, музика С.Бабкін
- «Кобра», слова Ю.Саніна, музика В.Бєбко
- «Лови момент», слова та музика Т.Тополя,М.Сиволап,С.Вусик
- «Ніжно», слова та музика А.Підлужний
- «Пробач», слова та музика С.Бабкін

«Минає день, минає ніч», слова Ю.Рибчинський, музика М.Мозговий
«Обійми», слова та музика С.Вакарчук
«Сила», слова та музика ILLFRIA
«Вище неба», слова і музика С.Вакарчук
«Чекай», слова В.Куровський, музика Р.Квінта
«Де би я», слова та музика С.Бабкін
«Зелен клен», Слова Ю.Рибчинського, музика І.Поклада
«Вільний птах», слова та музика О.Ягольник
«Очі на піску», слова Ю.Рибчинський, музика І.Поклада
«Hello», з репертуару Adele
«California King Bed»,з репертуару Rihanna
«Diamonds», з репертуару Sam Smit
«I Have nothing», з репертуару Whitney Houston
«Hurt», з репертуару Christina Aguilera
«Stay»,з репертуару Rihanna
«Broken Vow», з репертуару Lara Fabian
«Une histoire d’amour»,з репертуару Mireille Mathieu
«Beautiful», з репертуару Christina Aguilera
«One Last song», з репертуару Sam Smit
«Skyfall»,з репертуару Adele
«Adagio», з репертуару Lara Fabian
«Lovely», з репертуару Billie Eilish
«Love On The Brain»,з репертуару Rihanna
«I Will Always Love You», з репертуару Whitney Houston

ДЖАЗОВІ СТАНДАРТИ:

“Lullabye of birdland” m. George Shearing, w. George David Weiss
“Indian summer” w. Al Dubin, m. Victor Herbert
“September in the rain” w. Al Dubin, m. Harry Warren
“Autumn in New York” w. & m. Vernon Duke
“I cover the waterfront” w. Edward Heyman, m. John Green

“Namely you” w. Johnny Mercer, m. Gene De Paul

“Early autumn” w. Johnny Mercer, m. Ralph Burns & Woody Herman

“I know that you know” w. Anne Caldwell, m. Vincent Youmans

“Stars fell on Alabama” w. & m. Frank Perkins

“I get a kick out of you” w. & m. Cole Porter

“Embraceable you” w. Ira Gershwin, m. George Gershwin

“Night and day” w. & m. Cole Porter

“I got it bad” w. & m. Duke Ellington & Paul Webster

Список рекомендованих інтернет-ресурсів.

Ресурси аудіо-фонограм «мінус»:

minus.lviv.ua

x-minus.me

b-track.c

spivanochki.ucoz.net

Орієнтовна вокально-музична термінологія.

1. Вокальна музика - музика для співу
2. Трек (track) - доріжка
3. Атака звуку - момент зародження звуку
4. Унісон - збіг звуків по висоті
5. Нюанси - динамічні відтінки
6. F (форте) - голосно
7. P (піано) - тихо
8. Тембр - забарвлення звуку
9. Дикція - чітка вимова букв та складів
10. Legato (легато) - зв'язно
11. Staccato (стаккато) - уривчасто
12. Інтервал - співвідношення між двома звуками по висоті
13. Соло - один виконавець

14. Ансамбль - разом
15. Діапазон - інтервал між найнижчим і найвищим звуками голосу
16. Імітація - наслідування
17. Big-bend (біг-бенд) - великий оркестр
18. Блюз (сумний, меланхолійний)- музичний стиль
19. Вокаліз - вправа або етюд для голосу без тексту, що виконується на будь-який голосний, з назвами нот або складів
20. Вступ - початкова частина твору
21. Кульмінація - вершина твору
22. Кода - заключна частина твору
23. Мелодія - одноголосний наспів
24. Пісня - музичний жанр, який об'єднує музику і текст
25. Імпровізація - несподіванка, непередбачуваність
26. Акомпанемент - інструментальний супровід
27. Дует - два виконавця
28. Тріо - три виконавця
29. Сопрано - високий жіночий голос
36. Альт - низький жіночий голос
37. Тенор - високий чоловічий голос
38. Бас - низький чоловічий голос
39. Романс - твір для голосу з інструментом
40. Вібрато - коливання звуку за рахунок руху діафрагми
41. Фальцет - спів без опори
42. Резонатори - (грудний, головний)
43. Інтонація - звуковисотна точність виконання музики

Список літератури:

1. Білаш О. Пісні для голосу у супроводі фортепіано. К. : «Муз. Україна», 1967. – 69 с.
1. Білаш О. Пшениченька. Пісні для дітей. – К. : Муз. Україна, 1997.- 16 с.
2. Білаш О. Два кольори. Пісні, романси /Упоряд. О.О. Білаш. – К. : «Муз. Україна», 2006. – 80 с.
3. Білик І. Дядько вечір. Пісні для дітей. – Ужгород : «Ліра», 2003.- 44 с.

4. Білик І. Білий птах. Збірник пісень. – Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2013. - 120 с.
5. Брилін Е. Оленка маленька. Пісні для дітей в супроводі фортепіано. – Вінниця : Нова книга, 2010.- 80 с.
6. Брилін Е. Через пісню життя відчуваю. Вокальні твори для голосу із супроводом фортепіано. - Вінниця : Нова книга, 2012. – 272 с.
7. Виховання молодого вокаліста. Вокально – педагогічний репертуар / Упоряд. В. Кавун. – Вінниця : Нова книга, 2017. – 352 с.
8. Весоловський Б. Прийде ще час... Пісні і танцювальні мелодії / Упоряд. і ред. Зелінський О. - Львів : Галицька видавнича спілка, 2001. – 158 с.
9. Весоловський Б. Я знов тобі... Пісні і танцювальні мелодії. / Упоряд. і ред. Зелінський О. – Львів : Галицька видавнича спілка, 2002.-159 с.
10. Весоловський Б. Усе моє життя... Пісні, романси, танцювальні мелодії, фортепіанна музика. / Упоряд. і ред. Зелінський О. – Львів : Галицька видавнича спілка, 2006. – 111 с.
11. Герасименко О., Чумарна М. Дзвіночки рідної землі. Пісні, вірші та розмальовки + компакт- диск / О.Герасименко, М. Чумарна. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2017. – 80 с.
12. Гнатишак А. І знову дощик. Пісні для дітей. – Косів : «Писаний камінь», 1998. – 62 с.
13. Горова Л.В. Відчинилося життя. Збірка пісень для дітей. – Тернопіль : «Джура», 2006. – 112 с.
14. Збірник пісень з акомпанементом для 1-2 класів / Упоряд. Л.М. Єлагіна. – Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2004.- 120с.
15. Збірник пісень з акомпанементом для 3-4 класів / Упоряд. Л.М. Єлагіна. – Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2003.- 144 с.
16. Зеленецька І.О. Чарівна сопілочка. Навчально – методичний посібник. - Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2009. – 184с.
17. Зеленецька І.О. Немає України без калини. Солоспівки для дітей та юнацтва. - Кам'янець-Подільський : Абетка, 2018. – 212с.
18. Злотник О. Сонячна музика. Пісні композитора О. Злотника. – Харків : Фоліо, 2013.- 111 с.
19. Івасюк В. Музичні твори до 60-річчя від дня народження./ Упоряд. О.М. Івасюк. – Чернівці : Букрек, 2009. – 292 с.
20. Кириліна І. Вінок з барвінку. Пісні для дітей.- К. : Муз. Україна, 2016.- 124с.
21. Комлікова А., Дубас Л. Дитячі пісні до свят. – К. : Мелосвіт, 2012. – 36 с.
22. Кос – Анатольський А. Вокальні твори. - К. : «Муз. Україна», 1979. – 78 с.
23. Мідик О. Божий світ. Збірка пісень. – Львів : «Місіонер», 2002.- 64с.
24. Мідик О. Вечірній дощ. Пісні Оксани Мідик. - Львів : Проман, 2008.- 47с.
25. Попович В. Як не любить тебе, мій краю. Пісні для дітей. – Вінниця : Нова книга, 2011. – 112 с.

26. Прохорова Л.В. Українська вокальна естрадна школа. /Упоряд. Л.В. Прохорова. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2006. – 384 с.
27. Співаночки для дітей / Редактор – упоряд. М. Кравців – Барабаш-Торонто, 1973.- 48 с.
28. Стельмах Б. М. Світлиця пісень і спогадів. – Львів : В – во «СПОЛОМ», 2001. – 192 с.
29. Треба йти до осені. Збірка пісень та солоспівів на слова Степана Пушика. /Упоряд. Г. Карась. – Івано – Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2015. – 124 с.
30. Фільц Б. Зацвіла в долині червона калина. / Упоряд. Л. Хлебнікова – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. – 56 с.
31. Янівський Б. Вишнева віхола. Збірка пісень. – К. : «Муз.Україна» 1987. – 60 с.
32. Янівський Б.-Ю. Червона калино, чого в лузі гнешся?.. Пісні та романси. /Упоряд. І.І. та І.Б. Янівські. – Львів : Каменярь, 2009. – 96 с.
33. Янушкевич О. М., Ясакова М. С. Дорога до мами. Пісні для голосу та вокального ансамблю з акомпанементом. – Вінниця : Нова книга, 2004.- 58 с.